

Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark

Møteinnkalling

Utvalg: Raet nasjonalparkstyre
Møtested: Møterom 1.etg, Fløyveien 14 -Statsforvalteren i Agder
Dato: 16.09.2022
Tidspunkt: 08:30

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 21/22	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 22/22	Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder		
ST 23/22	Orienteringer Referatsak		
RS 9/22	Grimstad - Randvika - Svar på søknad om St. Hans arrangement - Raet nasjonalpark		2022/5075
RS 10/22	Raet nasjonalpark - Blysteinskjær , Askerøy - Stangholmen og Flateskjæra - mer informasjon i saken - ringmerking av måker - CEES - Senter for økologisk og evolusjonær syntese		2020/5523
RS 11/22	Spornes - Raet nasjonalpark - innspill til skjøtsel		2022/3955
RS 12/22	Spornes - Raet nasjonalpark - Svar på innspill til skjøtsel		2022/3955
RS 13/22	Raet nasjonalpark - Botneveien 130 - 218/35 - kopi av vedtak i klagesak - ombygging av eksisterende fastbrygge til en kombinasjon av pelebrygge og flytebrygge		2021/3184
RS 14/22	kyststimerkinger og endring i kart over området mellom Spornes parkering og skytebane øst.		2022/188
RS 15/22	Arendal - Hoveodden - krav til forvaltning av ålegras - Raet nasjonalpark		2022/6915
RS 16/22	Arendal - Raet nasjonalpark - uttalelse - beiterett		2021/2462
RS 17/22	Birdlife Aust-Agder - Svar på søknad om fritak fra ferdselsforbudet i forbindelse med sjøfuglovervåking i reservater og sjøfuglsoner 2022-2025 - Raet Nasjonalpark		2018/4763
ST 24/22	Søknad om sjøkabel til VA anlegg Fevikodden - Raet NP		2022/1994
ST 25/22	Søknad om påkobling til offentlig VA Sømsveien 172 - 58/17- Søm LVO		2022/4772
ST 26/22	Klage på avslag om brygge Tromøy Kirkevei 138-215/50 - Raet NP		2021/7056
ST 27/22	Omdisponering av midler 2022- Økonomirapport 3.kvartal		2022/185
ST 28/22	Gave til Arendal Undervannsklubb		2022/185
ST 29/22	Signering av tiltredelsesavtale på skiltstativ		2022/185
ST 30/22	Endring av innfallsport Hasseltangen		2022/188
ST 31/22	Innfallsport Spornes - drøftinger		2022/188
ST 32/22	Forvaltningsplaner for Raet NP og Søm LVO		2022/185

ST 33/22 Eventuelt
ST 34/22 Tidsbruk - Møtehonorar

ST 21/22 Godkjenning av innkalling og saksliste
ST 22/22 Valg av en representant til å skrive under møteprotokollen sammen med styreleder
ST 23/22 Orienteringer

Fjære menighet - St. Hans-komiteen

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2022/5075-0 432.3

Deres ref.

Dato 01.06.2022

Grimstad - Randvika - Svar på søknad om St. Hans arrangement - Raet nasjonalpark

Jeg viser til søknad om arrangement på St.hans på Randvika mottatt 30.5.22.

Vedtak

Forvalter innvilger etter delegert myndighet fra Raet nasjonalparkstyre med hjemmel i forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner, Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 7 femte og sjette ledd tillatelse til arrangementet St.hansfeiring på Randvika til Fjære menighet- St.Hans komiteen som omsøkt for fem år i perioden 2022- 2026. Det gis videre tillatelse til motorisert ferdsel etter § 9 med bil og traktor og henger for frakt og tilgjøring av materiell, totalt 8 turer/retur.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Opprigg og nedrigg i tidsrommet 20:00 den 22.6.XX og 09:00 den 24.6.XX
- Sankthansbålet skal være i tråd med krav i vedtak om Sankthansbål i Raet nasjonalpark (se vedlegg)
- Totalt 8 turer inkl returer med bil/traktor og henger for frakt av materiell fra bilvei til Randvika med retur samme vei. Opparbeidet trase på turveiene skal benyttes og inntil 60 meter inn i verneområdet som påtegnet kart.
- Det skal gis informasjon om at arrangementet er i Raet nasjonalpark og at man ber om hensynsfull adferd i verneområdet.
- Bålbrenning på svaberg er ikke tillatt.
- Engangsgriller er ikke tillatt.
- Brannmyndighetene avgjør om det kan fyres bål ved skogbrannfare.
- Øvrig ferdsel i området skal ikke hindres
- Hele området benyttet av arrangementet skal ryddes i etterkant.

Andre tillateser kan være nødvendig, for eksempel fra grunneier. Denne tillatelsen gjelder kun etter verneforskriften.

Klage

Vedtaket kan påklages av parter i saken og andre som har rettslig klageinteresse jf forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker jf fvl § 29. Klagen skal sendes til Raet nasjonalparkstyre som vil behandle den før eventuell endelig avgjørelse hos Miljødirektoratet.

Søknaden

Fjære menighet St.hans Komiteen søker om å arrangere St.hans feiring på Randvika i Raet nasjonalpark den 23.juni 2022. Det er et familievennlig arrangement som har vært avholdt på stedet i nærmere 40 år med stor deltakesle fra innbyggere i nærområdet, ved godt vær mellom 500-800 deltakere.

De søker om tillatelse til ca 9-10 salgsboder (bord), nedkjøring av grill-henger og scene, disse kjøres ned med traktor. Brannfaren vurderes forløpende. Av andre installasjoner er det en fryser til is, hyller til gevinster og sukkerspinnmaskin.

De ønsker å henge opp en natursti i nærområdet og besørger renovasjon for alle gjestene. Overskuddet går til Fjære sokn menighet.

De ønsker også å etablere et St.Hans bål på stranden på en fast plass i vest. Det vil være bålvakt ved bålet.

Etter en avklaring per telefon 1.6.22 så endres søknaden til å være femårig.

På skissen ovenfor er trase for motorferdsel (blå) og plassering av bål (rødt) påtegnet.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.*

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

(...)

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Friluftsliv og arrangementer er omtalt i § 7:

§ 7. Ferdsel og friluftsliv

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner på land og i sjø.

(...) Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.

Større arrangementer krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til større arrangementer når det ikke er i strid med verneformålet.

(...)

Det skal vises særlig varsomhet ved bålbrekking og bruk av grill, slik at det ikke oppstår brannfare eller skade på vegetasjon, svaberg og rullestein. I områder med anlegg tilrettelagt for bål og grill skal disse benyttes.

(...)

Det kan i forvaltningsplan fastsettes steder hvor sankthansbål er tillatt.

Motorferdsel er omtalt i § 9:

§ 9. Forbud mot motorferdsel

Motorferdsel til lands, på is og i lufta under 300 meter fra bakken er forbudt. Det er forbud mot motorbåttrace og øvingskjøring med racingbåter. (...)

Forvaltningsmyndigheten kan gi dispensasjon til:

c. motorferdsel i forbindelse med transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger og lignende.

Etter § 7 i naturmangfoldsloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Arrangementer kan søkes om i tråd med retningslinjer i gjeldende forvaltningsplan for Raet Nasjonalpark:

Arrangementer:

Hva er et arrangement?

Et arrangement kan være en forestilling, en konsert, en festival, et stort møte, et idrettsstevne/leir eller lignende. Det er med andre ord mange typer arrangementer. Et arrangement, uansett hvilken type arrangement det er, har gjerne noen fellestrekk og det mest sentrale fellestrekket er: Arrangøren ønsker å samle flere mennesker, på et eller flere steder, og disse menneskene skal delta eller oppleve noe sammen. Ofte vil arrangementer avhenge av en form for tilrettelegging; informasjon/skilting, søppelhåndtering, midlertidige installasjoner osv.

Krav til arrangementer

Arrangementer skal være kortvarige og ikke legge unødige beslag på, eller vesentlig hindre andre besøkende i nasjonalparken. Fare for forsøpling, slitasje støy og forstyrrelse vil også være avgjørende for om et arrangement kan gjennomføres.

Arrangøren skal alltid ha en ansvarlig søker som står ansvarlig for at vilkår til dispensasjonen følges opp før, under og etter arrangementet.

Flerårige tillatelser

Unødvendig regulering og kontroll av aktiviteter skal unngås. Faste arrangementer bør derfor kunne få flerårige tillatelser hvis det ikke oppstår konflikter i forhold til naturmiljøet.

Arrangementer som alltid krever tillatelse

Ofte vil det være en sammenheng mellom omfanget av den organiserte aktiviteten og faren for skade på naturmiljøet. Følgende typer arrangementer krever alltid tillatelse:

- Grupper med minst 100 deltagere. Skoleklasser på tur omfattes normalt ikke av denne regelen.
- Arrangementer med færre enn 50 deltagere, når aktiviteten planlegges gjennomført minst tre ganger pr. år på samme sted. Alminnelig turaktivitet i mindre grupper i regi av familie og venner krever likevel ikke tillatelse etter denne regelen.
- Arrangementer som har behov for midlertidige installasjoner som f.eks.: telt, skilt, gjerder, søppelhåndtering osv.
- Teltleirer med minst 10 telt.

Vurdering

Dette er et større arrangement med et stort antall deltakere og krever en tillatelse fra forvaltningsmyndigheten jf verneforskriften §7. Det er søkt om femårig tillatelse slik det også er gitt åpning for i forvaltningsplanen. Hovedvekten av arrangementet gjennomføres i verneområdet på gresslettene på «Lillesand» i Randvika. Dette er områder som utsettes for betydelig besøk fra badegjester gjennom sommersesongen, og det er godt opparbeidet med fasiliteter for toaletter, renovasjon og adkomst via opparbeidet vei. Det er noe slitasje på engen gjennom året – særlig i perioder med tørke, men området ser ut til å være robust mot slitasje.

Det er ingen arter reistret i området utover et registrert vinterområde for rådyr. Utover en ålegressforekomst ute i Randvika er det ikke registrert naturtyper i området. Tidsrommet for den omsøkte aktiviteten er midt i hekkesesong og en svært sårbar periode for fuglelivet i nasjonalparken, men Randvika er ikke vurdert å være et viktig

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark

område for hekkefugl i nasjonalparken. Dette er trolig knyttet til høy grad av menneskelig aktivitet gjennom året og særlig i sommersesong.

Arrangementet vurderes ikke å være i strid med verneformålet.

Kunnskapsgrunnlaget (jf nml § 8) vurderes som tilstrekkelig da området er godt kartlagt og undersøkt, og føre-var-prinsippet tillegges ikke vekt i vurderingen (nml. § 9).

Samlet belastning av arrangement i nasjonalparken er økende, men gjennom dialog med arrangører søkes disse lagt til mindre sårbare deler av nasjonalparken og dermed i mindre grad belastende på dyre- og plantelivet. Økosystembelastningen ved en gjennomføring av det omsøkte aktiviteten anses som liten (nml. § 10).

§ 12 i nml. vurderes ivaretatt med vilkår i tillatelsen om forsvarlig drift og opprydding. Eventuelle kostnader ved miljøforringelse, skal bæres av tiltakshaver, jf. nml. § 11. Dette innebærer at tiltakshaver må stille med gode sikringstiltak mot brann og akutte utslipp.

Arrangementet innebærer også noe motorisert ferdsel for å frakte grill, scene og boder med utstyr ned til Randvika. Motorisert ferdsel er forbudt etter verneforskriften § 9 og det er opparbeidet veg nesten hele veien ned til Randvika. Det vil være behov for å kjøre ca 50-60 meter inn i verneområdet. Forvalter vurderer at det kan gis en tillatelse til en avgrenset mengde turer med henger for tilkjøring av utstyr jf Verneforskriften § 9 fjerde ledd c.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at det gis dispensasjon som omsøkt med vilkår.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I AGDER
AGDER FYLKESKOMMUNE
GRIMSTAD KOMMUNE

Postboks 504
Postboks 788 Stoa
Postboks 123

4804 ARENDAL
4809 ARENDAL
4891 GRIMSTAD

«MOTTAKERNAVN»
«ADRESSE»
«POSTNR» «POSTSTED»

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/5524-0 432.3

Deres ref. «REF»

Dato 24.06.2021

St.Hans bål i Raet NP- supplerende til tidligere vedtak.

Vi har supplert tidligere vedtak med et nytt Sankthansbål på Vestre Flatskjæra i Tvedestrand kommune.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

(VEDLEGG)

Mottakere:

Arendal kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Grimstad kommune	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
Tvedestrand kommune	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL

(KOPILTABELL)

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2020/5524-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 08.06.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
AU i nasjonalparkstyret for Raet	5/21	15.06.2021

St.Hans bål i Raet NP- supplerende til tidligere vedtak.

Forvalters innstilling

Sted	Koordinater UTM 32N	Kategori
Gjervoldsøy	POINT(483895.18116501 6474201.0464944)	Sankthansbål
Ø Breidbukta, Havsøya	POINT(487080.16524628 6475654.4180368)	Sankthansbål
Hove	POINT(489791.11391316 6477263.0930018)	Sankthansbål
Sandum	POINT(490621.20578526 6478554.9994193)	Sankthansbål
Bjelland	POINT(493300.56562804 6479518.1642039)	Sankthansbål
Botne	POINT(493566.18911226 6480532.9699923)	Sankthansbål
Skare	POINT(495363.76936133 6483345.1578594)	Sankthansbål
Speken	POINT(507830.69792489 6498583.4923443)	Sankthansbål
Spornes	POINT(491609.56324477 6478183.4011653)	Sankthansbål
Kvernskjær	POINT(503695.86462648 6493231.3790136)	Sankthansbål
Randviga	POINT(482143.48063123 6470668.4427003)	Sankthansbål
Hasseltangen	POINT(483881.43023851 6472567.7053595)	Sankthansbål
Gjessøya	POINT(489088.37475359 6477198.6581347)	Sankthansbål
Langerumpa	POINT(488424.59740984 6476685.6190722)	Sankthansbål
Tømmerstø (upresis)	POINT(493207.89330827 6480847.7806931)	Sankthansbål
Vestre Flatskjæra	POINT(509065.00000000 6500087.0000000)	Sankthansbål

Forvalter innlemmer dette i forvaltningsplanen ved revidering.

Raet nasjonalparkstyre fastsetter følgende kriterier for sankthansbål:

- Sankthansbål skal alltid bestå av rene bålmaterialer som ikke forurenses.
- Sankthansbål skal være i trygg avstand til vegetasjon og overholde varsler om brannfare /bålforbud.
- Bygging av bålet bør ikke starte før inntil en uke i forkant av St. Hans, dvs. f.o.m. 16. juni.
- Sankthansbål skal ha tilstrekkelig tilsyn og ryddes opp i etterkant. Skjemmende rester bør fjernes senest 2 dager etter Sankthans.
- De som deltar i oppbyggingen av sankthansbålet/ organisering av felles sankthansbål er også ansvarlig efor opprydding i etterkant.
- Sankthansbål bør så langt mulig legges på jord eller sand. Der sankthansbål er etablert på svaberg så skal bålet alltid legges på samme sted.
- Sankthansbålet bør markeres med en ytre perimeter, for eksempel en ramme av stål. Bålplassen kan med fordel fylles med sand for å redusere skade på svaberg

Saksprotokoll i AU i nasjonalparkstyret for Raet - 15.06.2021

Vedtak

Forvalters innstilling er enstemmig vedtatt.

Saksopplysninger

Gjeving Vel v/Morten Lindvik har bedt om at deres tradisjonelle Sankthansbål for Gjeving Vel på Vestra Flatskjære tas med i listen.

Vurdering

**Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark**

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
fmavpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/raet>

Morten helberg

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2020/5523-0 432.3

Deres ref.

Dato 02.06.2022

Raet nasjonalpark - Blysteinskjær , Askerøy - Stangholmen og Flateskjæra - mer informasjon i saken - ringmerking av måker - CEES - Senter for økologisk og evolusjonær syntese

Jeg viser til søknad sendt 18.5.22 og 23.5.22 fra fra CEES – senter for økologisk og evolusjonær syntese om ilandstigning og ringmerking av måkeunger på områder i Raet nasjonalpark.

Etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde har forvalter fattet vedtak og søknaden innvilges for 5 år fra 2022-2027. Det er gitt vilkår for dispensasjonen.

Vedtak

Forvalter innvilger etter delegert myndighet fra Raet nasjonalparkstyre med hjemmel i Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner, Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 7 fjerde ledd, dispensasjon for ferdsel på land og i sjø i sone A for aktiviteter knyttet forskningsprosjekt på sjøfugl. Tillatelsen gjelder i hele ferdselsforbudsperioden fra 15. april til og med 15. juli. Videre gis det tillatelse etter verneforskriften § 5 til levendefangst og ringmerking av av måkeunger i Raet nasjonalpark.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- All aktivitet skal meldes til SNO v/ Arild Pfaff i forkant av hver tur- fortrinnsvis minimum 2 dager i forkant.
- Ilandstigning og ringmerking tillates i perioden 1.6.XX- 1.7.XX i perioden 2022-2027.
- Tillatelsen gjelder kun på øyene Blysteinskjæra, Askerøya- Stangholmen og Flatskjæra i Tvedestrand, inntil to ganger per år.

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark

- Ilandstigning, fangst og ringmerking skal skje skånsomt og effektivt med mål om å minimere forstyrrelser på fuglelivet i tråd med saksfremleggets beskrivelse.
- Resultatene skal gjøres tilgjengelige for forvaltningen av verneområdene og til SFAGs sjøfuglovervåkning med årlig tilbakemelding til forvalter, SNO og SFAG innen tre uker etter endt aktivitet.

Kopi av dispensasjonen og legitimasjon skal alltid medbringes ved besøk i sjøfuglsonene.

Klage

Vedtaket kan påklages av parter i saken og andre som har rettslig klageinteresse jf forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker jf fvl § 29. Klagen skal sendes til Raet nasjonalparkstyre som vil behandle den før eventuell endelig avgjørelse hos Miljødirektoratet.

Søknad

CEES søker om tillatelse til å ringmerke gråmåke, sildemåke og svartbak i tre områder i Raet nasjonalpark og inngår i Sone A Sjøfugl.

Ansvarlig søker er Morten Helberg ved Universitetet i Oslo (UiO) og arbeidet skal utføres av Carsten Lome med evnetuelel feltassistenter. Arbeidet skal utføres i tirsrommet 15.6- 5.7 og det er planlagt med to turer i løpet av perioden.

- Blysteinskjær- ett besøk
- Askerøy-Stangholmen – ett besøk, med minst mulig forstyrrelse på skarvekolonien
- Flateskjæra (fire skjær) – to besøk fordelt på ytre og indre del.

Merkingen gjennomføres (i følge søknad) ved å fange unger som trykker ned mot bakken og påføre disse metallringer med kode fra Museet i Stavanger og en fargekodet ring på andre foten for lett identifisering. Merkingen skal gjennomføres på tidspunkt med lite annen forstyrrelse og på deler av dagen med lite varmessress for fugleungene. Unger som løper ignoreres.

Dataene fra prosjektet brukes til å vurdere retur av fugl i hekkekolonier, sammenligne områder med /uten ferdselsforbud og inngår i tidsserier i SEAPOP.

Naturmangfoldsloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.*

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.

(...)

Levende fangst av dyr er omtalt i verneforskriften § 5 syvende ledd:

§ 5.Vern av dyrelivet

Dyrelivet med hi, reir, hekke-, yngle- og gyteplasser er vernet mot skade og unødvendige forstyrrelser. Utsetting av dyr på land, i vann og i sjø er forbudt.

(...)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til levendefangst av dyr i forbindelse med bestandsovervåking eller forskning (...)

I sone A sjøfugl er det ferdselsbegrensinger deler av året, jf §7 annet ledd og åpning for dispensasjoner for tiltak som kan fremme verneverdiene eller kunnskap om dem i fjerde ledd:

§ 7.Ferdse og friluftsliv

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner på land og i sjø.

I sone A med unntak av Tromlingene er det i perioden fra og med 15. april til og med 15. juli forbud mot all ferdsel på land og i sjø nærmere enn 50 meter fra land.

(...)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til ferdsel på land og i sjø i sone A i forbindelse med aktiviteter som kan fremme verneverdiene eller kunnskap om dem.

Etter § 7 i naturmangfoldsloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Vurdering

Den omsøkte aktiviteten foregår i områder og på tidspunkt med ferdselsforbud, jf § 7 annet ledd som omhandler Sone A og begrensinger i perioden 15.april – 15. juli. Det må derfor vurderes å gi en dispensasjon fra ferdselsforbudet jf § 7 fjerde ledd.

Det er forvalters vurdering at den omsøkte aktiviteten faller inn under tilgangen til å gi dispensasjon ettersom prosjektet kan gi kunnskap om tilbakekomst, trekkeveier, hekkesuksess m.m. for dyrelivet i nasjonalparken.

Den omsøkte aktiviteten omfatter levendefangst av dyr med påfølgende merking. Det er forvalters vurdering at aktiviteten faller inn under tilgangen til å gi tillatelse til levendefangst av dyr i forbindelse med bestandsovervåking og forskning. Det omsøkte tiltaket er både bestandsovervåking og del av et større forskningsprosjekt.

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark

Det vil i følge søker være uheldig å flytte fangsten ut av verneområdet fordi det finnes få lokaliteter av tilsvarende kvalitet med ferdselsforbud- og dette er en del av grunnlaget for forskningen. Videre finnes det allerede en flerårig tidsserie som man ønsker å videreføre.

Vi har god kunnskap om sjøfuglenes bestandssituasjon i Aust-Agder på grunn av tellingene som foregår i regi av SFAG/NOF (Nå BirdLife) Aust-Agder. Overvåkningsserien går tilbake til 1980-tallet og er svært verdifull. Den bidrar til å gi et godt grunnlag for kunnskapsbasert forvaltning av verneområdene. Det er viktig at tidsrekken i overvåkingen fortsetter, slik at endringer i sjøfuglbestandene kan fanges opp. Overvåkingen bidrar til å bevare og fremme verneverdiene i sjøfuglreservatene /sone A, og at behov for ytterligere restriksjoner i viktige sjøfuglområder kan søkes inn med kunnskapsbaserte innspill til Miljødirektoratet. Ringmerkingen og den påfølgende forskningen kan gi et godt bidrag til kunnskapen om sjøfugl i nasjonalparken.

Kunnskapsgrunnlaget (nml § 8) anses som tilstrekkelig hva gjelder kunnskap om arter og naturtyper i området, samt hvilken effekt tiltaket vil ha på disse. Det vil være en kortvarig effekt av aktiviteten, men som veier opp av økt kunnskap om sjøfuglbestanden. Føre-var prinsippet, jf. nml. § 9 tillegges liten vekt.

NINAs litteraturstudie fra 2014 (rapport 1033) sammenfatter effekter av forstyrrelse. Et moment som trekkes fram i litteraturstudien til NINA er at forstyrrelsen fra forskningsaktivitet er annerledes enn forstyrrelsen fra friluftsliv på grunn av kjennskapen og egennytten forskerne har av ikke å forstyrre unødvendig.

Forbudet mot ilandstigning er innført for å beskytte sjøfuglpopulasjonene i den mest sårbare perioden. Det registreres svært få overtredelser. Ferdsel på land i forbindelse med tellingene vil øke den samlede belastningen noe, jf. § 10 i nml, men sett opp mot nytteverdien av tellingene mener vi at den kortvarige forstyrrelsen kan tillates.

Ut i fra prinsippet om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12 i nml., er det ønskelig med tellinger fra båt der det er mulig. Dette vil i svært liten grad forstyrre fuglelivet og bør benyttes ved overvåking/ registrering av merket fugl..

For selve ringmerkingen vil imidlertid ilandstigning være nødvendig.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at det gis dispensasjon som omsøkt.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

TVEDESTRAND KOMMUNE

Postboks 38

4901 TVEDESTRAND

**Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark**

STATSFORVALTEREN I AGDER
AGDER FYLKESKOMMUNE

Postboks 504
Postboks 788 Stoa

4804 ARENDAL
4809 ARENDAL

Norsk Ornitologisk Forening
avd. Aust-Agder
Postboks 249, 4802 Arendal
Bankkonto: 2895 42 53041 www.agderfugl.net
Tidsskriftet *Fugler i Aust-Agder*

Nasjonalparkforvalter Jenny Marie Gulbrandsen

fmavjmg@statsforvalteren.no

sfagpost@statsforvalteren.no

Innspill til skjøtsel utført på Spornes

NOF avd. Aust-Agder har mange aktive medlemmer i Arendalsområdet som spent følger med ettersom skjøtselen på Spornes skrider fram. Da NIBIO utarbeidet skjøtelsesplanen for Spornes ble det hentet inn opplysninger om fuglelivet fra vår forening. I skjøtelsesplanen framkommer det at NOF avd. Aust-Agder i bunn og grunn er positive til planlagte tiltak. Tilbakeføring av et mer åpent kystkulturlandskap i Spornesområdet vil øke mangfoldet av naturtyper og forhåpentligvis gjenskape artsrike engpregede habitater. NOF avd. Aust-Agder anerkjenner de positive virkningene skjøtselen vil ha for andre organismegrupper enn fugl, kanskje særlig karplanter og insekter. Riktig utført mener vi dette kan gi enkelte positive ringvirkninger også for fuglelivet. NOF avd. Aust-Agder understreket i innspill til skjøtelsesplanen at krattvegetasjon og skog er viktige hekkeplasser, videre at det må tas hensyn til hekkesesongen. Her nevnes både maskinarbeid i området og ferdsel i hekkesesongen. På bakgrunn av det pågående skjøtelsesarbeidet ønsker NOF å påpeke følgende to forhold:

Tidspunkt for omfattende rydding

Det er utført ganske omfattende rydding av skog/kratt øst i området rett før påske i 2022. Dette er en periode hvor det er stor fugleaktivitet her. Selv om skjøtselen er utført noe før det vi tradisjonelt regner som «hekketid», er mange fugler likevel i gang

med forberedelser til hekkesesongen allerede nå, med etablering av territorier og reirbygging. Dette har vært svært tydelig i 2022, hvor det var en tidlig varmeperiode med influks av store mengder trekkfugl allerede i begynnelsen av mars. Både standfugler og mange av de første trekkfuglene startet som resultat av dette tidlig med hekkeforberedelser i 2022. Det har vært rapportert om aktiv reirbygging av mange alminnelige spurvefugl i den aktuelle perioden, selv om vi ikke har slike observasjoner spesifikt fra Spornes (det har heller ikke vært søkt etter reir/reirbygging spesifikt i dette området). Reir under bygging er omfattet av naturmangfoldloven § 15, og skal ikke skades unødige. NOF avd. Aust-Agder mener på dette grunnlag at det er svært uheldig at omfattende vegetasjonsrydding ble gjennomført på denne tiden av året. Foruten potensiell skade på reir vil skjøtselen brått endre områdets karakter – noe som ikke er heldig tett på hekkesesongen. Vi opplever at dette strider med rådet i NOF avd. Aust-Agders innspill til skjøtselsplanen, hvor hensyn i hekketid var sterkt vektlagt. Vi mener at denne typen habitatendrende skjøtsel må skje i (så tørre som mulig) perioder høst og vinterstid, gjerne perioder med frost; slik skjøtselsplanen framhever. Vi mener slik aktivitet skal avsluttes senest midt i februar. I tillegg til at mange fugler har påbegynt hekkesesongen vil vi også understreke at det er stor aktivitet av trekkende fugl i vegetasjonen i Spornesområdet på denne tiden av året – nok et argument mot tunge tiltak som omformer vegetasjonsbildet i dette tidsrommet.

Det endelige resultatet, og miksen av naturtyper i området

Ryddearbeidet har nå beveget seg langt øst i området, inn i felt 4, jf. skjøtselsplanen. Her finnes et fuktig område med særlig godt utviklet busk/trevegetasjon. Etter mange års fravær av kulturhevd nærmer dette seg et klimakssamfunn av salixdominert vegetasjon. Dette er en svært sparsomt forekommende naturtype. En betydelig del av den treformede vegetasjonen i området er (eller er formodentlig planlagt) fjernet. For fuglelivet i området vil det være klart å foretrekke at en del av den godt utviklede kratt/skogvegetasjonen – særlig felt 4 ved fuktdraget/bekken – spares. Dette for å beholde en variert tilgang av ulike habitater i området. I denne delen av området er det svært gode hekkeplasser for mange spurvefugl, særlig sangere og finkefugler. Dette er et av de områdene hvor en av Spornes sine «signaturarter» - nattergalen – har fast leveområde. Vi minner om vår opprinnelige uttalelse, der viktigheten av kratt- og skogvegetasjon framheves. Skjøtselsplanen gir prioritet til de ulike skjøtselsfeltene, hvor det nettopp omtalte felt 4 skal ha lavest prioritet. Vi håper videre gjennomføring vil spare mye av den mer høytvokste vegetasjonen i dette området. Det vil likevel blir rikelige arealer med åpen kulturmark hvor kystkulturlandskapet kan gjenskapes og de geologiske formasjonene kan tre tydelig fram.

Til slutt vil vi igjen minne om at vi er positive til at det igangsatt arbeid som skal øke naturmangfoldet på Spornes. Vi tenker imidlertid at en «både og» løsning vil være det optimale for naturmangfoldet, og kanskje særlig for fugl. Med dette mener vi en

løsning som ivaretar en del av de nevnte verdiene knytta til kratt og skogformet vegetasjon, samtidig som gjenåpningen skjer i andre deler av området. Dermed sikres en mest mulig variert blanding av naturtyper innenfor et lite område. Vi anser dette som langt bedre for arts mangfoldet enn en total gjenåpning/tilbakeføring av hele det aktuelle området. Til slutt minner vi om at hensyn til fugl i hekketiden alltid må stå i fokus. Det bør være lett å planlegge og gjennomføre skjøtsel som ikke tyner denne grensa gjennom tunge landskapsendrende tiltak inn mot hekkesesongen.

Med vennlig hilsen

Norsk Ornitologisk Forening avd. Aust-Agder

Arne Heggland

Styremedlem

Jan Helge Kjøstvedt

Leder

From: jan kjostvedt[jankjostvedt@hotmail.com]
Sent: 21.04.2022 08:06:04
To: Gulbrandsen, Jenny Marie[fmavjmg@statsforvalteren.no]; Postmottak
SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Cc: Arne Heggland[arne.heggland@vegvesen.no]
Subject: Innspill til skjøtsel i nasjonalparken på Spornes - fra NOF avd. Aust-Agder
I vedlegg.
Mvh Jan Helge Kjøstvedt (leder, NOF avd. Aust-Agder)

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
fmavpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyret.no/raet>

NORSK ORNITOLOGISK FORENING AVD. AUST-AGDER
Postboks 249
4802 ARENDAL

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2022/3955-0 432.3

Deres ref.

Dato 07.06.2022

Spornes - Raet nasjonalpark - Svar på innspill til skjøtsel

Jeg viser til brev mottatt 21.4.22 om skjøtsel på Spornes.

NOF av Aust-Agder har innspill eller spørsmål knyttet til to konkrete punkter, henholdsvis tidspunkt for rydding av vegetasjon og miksen av naturtyper i området. Jeg skal forsøke å besvare dette ut i fra gjeldende skjøtelsesplan og vil dessuten takke NOF for gode og viktige innspill for videre skjøtelsarbeid.

Tidspunkt for skjøtsel

NOF viser til at det utføres rydding av vegetasjon i en tidlig del av hekketiden (frem til påske i 2022). Hensyn til hekketid var noe NOF påpekte også i arbeidet med skjøtelsesplanen og som er omtalt på side 36. Imidlertid er det ikke blitt konkretisert noen hensynsperiode for hekketid i skjøtelsesplanen. For sjøfugl er forbudsperioden i sone A og sjøfuglreservater avgrenset til 15.4-15-7, og i skogbruket har man innført april-ut juli. I dialog med vår kontraktør har vi avsluttet rydding av trær og busker i mars-april, på litt ulike datoer fra år til år. Vil vil gjerne ha innspill til hvilke konkrete perioder vi bør ta hensyn, men samtidig er det vanskelig å planlegge rydding helt nøyaktig og avvik på noen dager kan nok oppstå som følge av ufortsette hendelser. Det er uforutsigbart med snø og frost, og selv om vil forsøker å benytte disse periodene, vil det ikke alltid være optimale forhold på høst og vinter. Først og fremst forsøker vi å unngå svært våte perider ettersom dette gir betydelig skade på vegetasjonsdekket. Å avslutte rydding i midten av februar vil være veldig begrensende for restaureringen ettersom det kan komme betydelig med snø i januar og februar. Deler av ryddearbeidet vil ikke være gjennomførbart i dyp snø. Vi har også budsjetter vi må forholde oss til, og tildelinger av årets midler kommer fra Miljødirektoratet i februar-mars.

Jeg vil her spille inn at vi (så langt det lar seg gjøre) kun rydder i et avgrenset område om gangen – dvs at vi unngår å rydde flere steder samtidig. Forstyrrelsen vil dermed være avgrenset og store deler av Spornes vil være helt uten forstyrrelse fra ryddearbeid selv mens dette pågår.

Resultatet- miks av naturtyper

Hele skjøtelsesplanen legger til grunn at området skal fremstå som en miks av naturtyper. Det er imidlertid ikke slik at felt 4 er lavest prioritert. Nummereringen angir bare rekkefølgen og i tråd med skjøtelsesplanen skal det i felt 4 restaureres til et åpent englandskap. Fra tiltaksplanen for felt 1-4: «Kutte ned gjenstående kratt slik at beitedyra får tak i mer, rydde vekk gjenstående tre og busksjikt».

Traseen som ble ryddet i ytterkant av felt 4 langs stien ned til stranda er utført for å få adkomst til felt 1 (en utvidelse av stien) og en lagringsplass for kvist øverst– rene praktiske hensyn mtp skjøtelsesarbeidets fremdrift. . Rydding i felt 4 er planlagt etter felt 1, 2 og 3.

Det vi erfarer fra felt 1+2 og lysåpen skog er at det er gunstig å gradvis rydde seg inn på området i etterkant av både åpning for solinnstråling (etablering av vegetasjonsdekke) og påslipp av beitedyr (fjerner kratt og småkvist + ringbarker). Der rydding er utført i felt 1+2 har vi satt igjen enkelte trær i tillegg til at områder med slåpetornkratt er bevart utenfor gjerdet. Planen for «restende kratt» er å rydde dette ned til engvegetasjon, men muligens bevare noen trær/busker innimellom.

Planen for felt 4 er den samme som for de andre feltene, altså et åpent englandskap. I tillegg vurderer vi en omlegging av stien for en alternativ adkomst til tangveien, men dette er kun på drøftingsstadiet. Innspillet om å bevare noe kratt langs fuktdraget skal vi ta med oss videre, men jeg frykter at dette vil 1. Se veldig kunstig ut i et ellers ryddet område (trærne er vokst

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark

opp i tett kratt) og 2. Bli klatrtrær med mye menneskelig forstyrrelse. 3.Føre til rask reetablering av nytt krattbelte ellersom beitetrykket må begrenses i området for å unngå ringbarking.

Jeg vil også vise til at det er et større område med kratt innefor veitriangelet og øst for p-plassen som ikke er planlagt ryddet. Den generelle vurderingen er at det er betydelig med kratt og svært lite åpent englandskap på Raet generelt ettersom svært mye er i en gjengroingsfase.

Jeg vil invitere NOF avd- Aust- Agder til å bli med på evalueringmøte ang skjøtsel på Spornes (se egen epost) som blir i løpet av forsommer/sommer 2022.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

NIBIO - Norsk institutt for bioøkonomi
Arendal kommune
Statsforvalteren i Agder

Postboks 115 1431 ÅS
Postboks 123 4891 GRIMSTAD

Telebryggen AS
Storvegen 51
3919 PORSGRUNN

Trondheim, 11.05.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/10461

Saksbehandler:
Marit Doseth

Vedtak i klagesak om oppføring av deler av flytebrygge - Botneveien 130 i Raet nasjonalpark

Vi viser til klagen på Raet nasjonalparkstyre sitt vedtak 20.07.2021. Klagesaken ble oversendt fra Raet nasjonalparkstyre 14.09. 2021, og vi mottok etterspurte, manglende saksdokumenter 31.03.2022.

Vedtak

Miljødirektoratet opprettholder Raet nasjonalparkstyre sitt vedtak. Søknad om oppføring av deler av brygge i Raet nasjonalpark avslås.

Vedtaket er fattet etter verneforskriften for Raet nasjonalpark § 3 og forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Du kan ikke klage på vedtaket.

Bakgrunn for saken

Telebryggen AS søkte 23.03.2021 på vegne av Rakesh Patel nasjonalparkstyret om tillatelse til oppføring av deler av pælebrygge med tilhørende flytebrygge innenfor nasjonalparkgrensen. Det fremgår av søknaden at bestående bryggestruktur utenfor vernegrensen ønskes fjernet. Eksisterende brygge fra 1950-tallet har trykkimpregnerte materialer og trenger oppgradering/fornyelse.

Det søkes om en brygge på 5x1,5 meter + 6x3 meter = 25,5 m². På bakgrunn av innsendte skisser antas landgangen å være ca. 3 m². Totalareal på bryggekonstruksjonen blir 28,5 m², nåværende brygge er ca. 29 m². Det er flytebrygge-delen og trolig litt av landgangen som vil komme innenfor nasjonalparkgrensen, til sammen ca. 18-20 m².

Raet nasjonalparkstyre avslo 20.07.2021 søknad om oppføring av brygge i Raet nasjonalpark etter verneforskriften for nasjonalparken. Styret mente at en eventuell ombygging av bryggen må gjennomføres utenfor nasjonalparken.

Klagers argumenter

Nasjonalparkstyrets vedtak ble påklaget av Telebryggen i e-post 11.08.2021.

Det vises i klagen til eksisterende bøye som befinner innenfor nasjonalparkgrensen og som vil bli fjernet ved omsøkte tiltak. Båter vil dermed kunne ferdes nærmere land uten å risikere å hekte i tau. Siden dette tiltaket vil kunne medføre mindre aktivitet innenfor nasjonalparken, mener klager det er feil å hevde at eksisterende tiltak ligger utenfor verneområdet, mens det nye tiltaket blir innenfor.

Den omsøkte brygga vil ifølge Telebryggen medføre bedre vanngjennomstrømning, siden dagens utfylling erstattes med peler og flytebrygge. Henvisningen fra styret til en annen sak, gjaldt en molo og anses derfor å ikke være relevant.

Telebryggen mener vilkårene for ålegress vil bli bedre med den nye brygga, da skyggeleggingen vil reduseres ved bruk av materialer som for eksempel strekkmetall.

Avslutningsvis vises det til at omsøkte brygge vil redusere omfanget av tiltak i strandsonen. Planlagte flytebrygge vil ha redusert lengde fra 6 til 5 meter, noe som vil medføre en ytterligere reduksjon av totalarealet med 3 m².

Nasjonalparkstyrets merknader til klagen

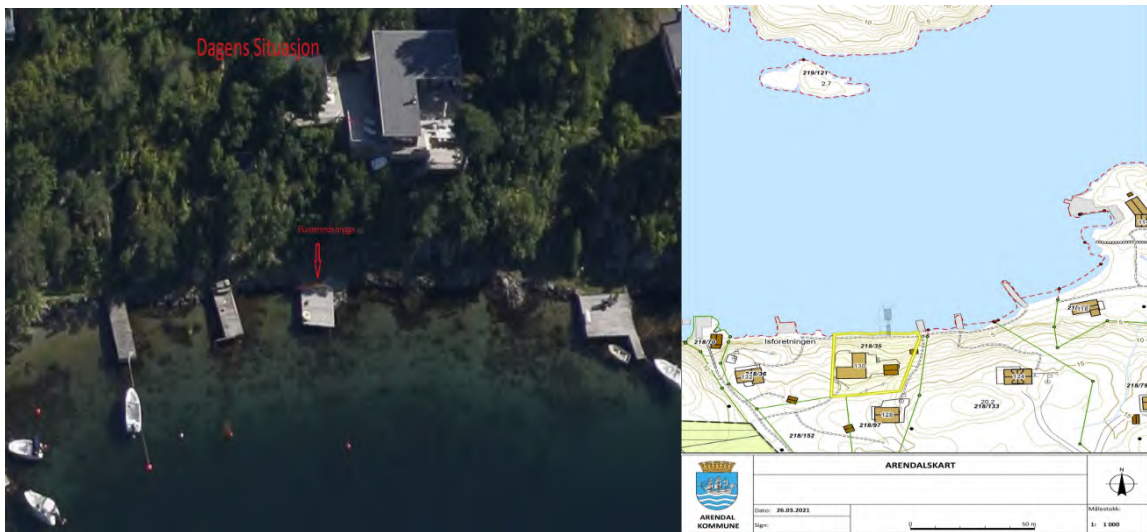
Nasjonalparkstyret behandlet klagen 10.09.2021. Styret hadde ingen merknader til klagen og saken ble sendt til Miljødirektoratet for klagebehandling.

Miljødirektoratets vurderinger

Vi er klageinstans i saken, og kan derfor prøve alle sider av den. Vi kan også ta hensyn til nye omstendigheter og forhold som ikke er tatt opp i klagen.

Hva gjelder saken?

Det klages over manglende tillatelse til å oppføre deler av en brygge innenfor nasjonalparken. Det opplyses at eksisterende brygge som skal fjernes, ligger utenfor vernegrensen.

Regelverk

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl.res. 16. desember 2016. Vernet innebærer at området er regulert av forskrift om vern av Raet nasjonalpark, her omtalt som verneforskriften.

Formålet med nasjonalparken er:

"... å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.

I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.

I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging", se verneforskriften § 1.

Ifølge verneforskriften § 3 er det forbud mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, kaianlegg, brygger, gjerder, anlegg med mer.

Etter verneforskriften § 3 fjerde ledd bokstav d) kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til bygging av brygger etter fjerning av eksisterende brygger eller ved samling av eksisterende brygger i fellesanlegg. Denne bestemmelsen er altså bare aktuell dersom den bryggen som skal fjernes befinner seg innenfor nasjonalparkgrensen, hvilket ikke er tilfelle i denne sak. Det kan gis dispensasjon for riving og/eller oppføring av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger i verneforskriftens § 3 fjerde ledd bokstav e). Siden verneforskriften har egen bestemmelse om oppføring av brygger i bokstav d), kommer bokstav e) ikke til anvendelse.

Verneforskriften har ingen dispensasjonsbestemmelse til omsøkte tiltak, og en eventuell tillatelse må derfor gis med hjemmel i den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48. Etter denne bestemmelsen kan det gjøres unntak fra et vernevedtak dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det framgår av forarbeidene at grensedragningen i noen grad vil avhenge av verneform. Dersom det er knyttet usikkerhet til hvilke virkninger et tiltak kan ha for naturmiljøet, bør føre-var-prinsippet tillegges stor vekt. Rimelig tvil om virkningene av et foreslått tiltak eller naturinngrep bør f.eks. kunne medføre at en søknad avslås eller at en avgjørelse utsettes inntil spørsmålet er nærmere avklart

Videre sier forarbeidene at regelen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som man ikke kunne forutse eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Bestemmelsen er ment for bagatellmessige inngrep eller midlertidige forstyrrelser som er av stor betydning for søker.

Selv om vilkårene for en eventuell dispensasjon er oppfylt, må forvaltningen foreta en selvstendig vurdering av om dispensasjon skal gis. Det må foretas en konkret vurdering av om søknaden gir grunnlag for å gi dispensasjon. Ingen har krav på dispensasjon etter denne bestemmelsen.

I utkastet til forvaltningsplan står det på side 53 følgende om brygger og fortøyningsplass:

"Brygger utgjør en spesiell utfordring, både landskapsmessig, for natur- og kulturmiljøer og i forhold til allmennhetens muligheter for friluftsliv og ferdsel. Søknader om nye brygger eller utvidelse av eksisterende brygger i nasjonalparken skal derfor vurderes strengt. Tillatelse til bygging av brygge etter unntaksbestemmelsen kan kun vurderes der det allerede er eksisterende brygger som enten fjernes eller samles i fellesbrygge. Andre tilfeller må behandles etter § 4 (verneforskriften har en egen bestemmelse om konstruksjoner og installasjoner for allment friluftsliv, jf. kap. 3.3.1. Bestemmelsen i § 3 pkt. 1.3 d vil derfor gjelde brygger mv. for andre formål, f. eks private fritidsboliger)".

Konkret vurdering

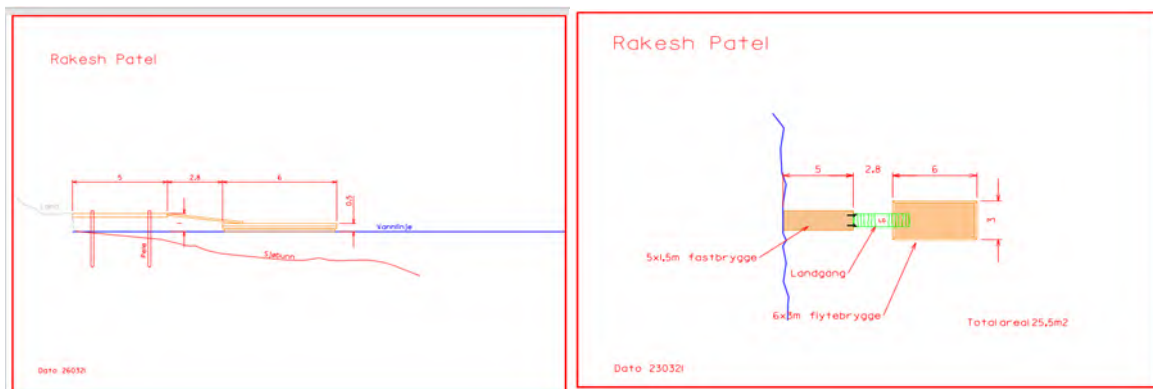
Det søkes om tillatelse til å oppføre deler av en brygge innenfor nasjonalparken. Det er flytebrygge-delen og muligens litt av landgangen som ifølge søknaden vil komme innenfor vernegrensen, til sammen ca. 18-20 m².

Som overfor nevnt åpner verneforskriften bare for etablering av brygge i de tilfellene hvor man samtidig fjerner en eksisterende brygge i nasjonalparken. Siden det ikke skal fjernes noen brygge innenfor nasjonalparken vurderes søknaden derfor etter naturmangfoldloven § 48 første ledd,

som krever at det omsøkte tiltaket ikke strider mot verneformålet og ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.

Verneformålet for de marine delene av nasjonalparken er å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Skisse vedlagt søknaden viser at den delen av brygga som vil befinne seg innenfor nasjonalparkgrensen, ikke vil komme i direkte berøring med vegetasjon eller dyreliv på bunnen. Havbunnen under flytebryggen vil imidlertid få mindre lys, noe som kan påvirke vegetasjonen. Dette vil være tilfelle selv om det benyttes for eksempel strekkmetall. Hvor stor lysreduksjonen vil bli og hva dette vil ha av betydning for verneverdiene under havoverflaten vil være usikkert. Førre-var prinsippet blir derfor tillagt vekt i vurderingen.

Flytebryggen vil innebære et fysisk inngrep i nasjonalparken på 18-20 m².

Dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48 første ledd, første alternativ er ment for bagatellmessige inngrep eller midlertidige forstyrrelser som er av stor betydning for søker. Vernekategorien "nasjonalpark" har et strengt restriksjonsnivå og det foreligger en restriktiv dispensasjonspraksis for fysiske inngrep. Inngrep på størrelse med omsøkte anses ikke som bagatellmessige og tillates derfor vanligvis ikke.

Vi har forståelse for behovet for oppgradert brygge, men kan ikke se at det er nødvendig at deler av denne skal plasseres innenfor nasjonalparkgrensen. Det er etter hva vi forstår bryggens alder og ikke plassering som begrunner behovet for ny brygge. Et prinsipp i verneområdeforvaltningen er at det ikke skal gis tillatelse til tiltak innenfor vernegrensen som kan etableres utenfor. Vi mener derfor at hele bryggen bør plasseres utenfor vernegrensen.

I forarbeidene til naturmangfoldloven § 48 første ledd heter det at bestemmelsen ikke skal anvendes på tiltak som det ble tatt stilling til under verneplanprosessen. Adgangen til å etablere brygger i nasjonalparken ble vurdert i forbindelse med opprettelsen av vernet, se verneforskriftens § 3 fjerde ledd bokstav d). Bare dersom eksisterende brygge (innenfor nasjonalparken) blir fjernet eller ved samling av eksisterende brygger i fellesanlegg, kan det gis tillatelse til etablering av en ny brygge. Vi legger vekt på at spørsmålet om etablering av brygger

ble vurdert i verneplanprosessen. Vernemyndighetene har tatt stilling til adgangen til å etablere brygger i nasjonalparken og en tillatelse i denne sak vil derfor være en utvidelse av de rammene som satt i vernevedtaket.

Langs nasjonalparkgrensen ligger et stort antall private boliger og fritidsboliger. Svært mange har brygger som blir brukt både som atkomst- og oppholdsbygginger. I de aller fleste tilfellene følger nasjonalparkgrensen bryggekannten, slik at bygginger ligger utenfor nasjonalparken. Av ulike årsaker kan andre også ha ønske om og behov for bygginger, helt eller delvis innenfor nasjonalparkgrensen. Dette vil medføre at nasjonalparken blir nedbygd ved vernegrensen, noe som kan påvirke det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper der. Også sjøoverflaten som er en del av verneformålet, vil bli påvirket av en slik utbygging. En tillatelse i denne sak vil derfor skape en uheldig presedens som vil kunne påvirke verneverdiene og uthule verneformålet.

Det vises også til utkast til forvaltningsplan hvor det heter på side 53 at søknader om nye bygginger eller utvidelse av eksisterende bygginger i nasjonalparken skal vurderes strengt. Vi finner på bakgrunn av de vurderinger vi har gjort overfor ikke grunnlag for å ta klagen til følge.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Knut Fossum
seksjonsleder

Marit Doseth
seniorrådgiver

Kopi til:

Raet nasjonalparkstyre
STATSFORVALTEREN I AGDER

Postboks 504
Postboks 504

4804
4804

ARENDAL
ARENDAL

From: post@miljodir.no[post@miljodir.no]
Sent: 11.05.2022 14:23:57
To: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Subject: Oversendelse av kopi av brev fra Miljødirektoratet (Transmission of letter)

Vår ref 2021/10461

Vedlagt følger kopi av brev fra Miljødirektoratet. Brevet sendes elektronisk uten underskrift og skal betraktes som et originalt dokument. Papirdokument vil ikke bli ettersendt.
Vi ber om at offisielle svar og henvendelser til Miljødirektoratet gjøres til post@miljodir.no

Attached is a copy of a letter from the Norwegian Environment Agency. The letter is sent electronically without a signature and should be considered as an original document. Paper documents will not be forwarded.

If you have official responses and inquiries, please send it to the Norwegian Environment Agency post@miljodir.no

Vennlig hilsen
Marit Doseth | seniorrådgiver
e-post: marit.doseth@miljodir.no

Elisabeth Bækkelund

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2022/188-0

Deres ref.

Dato 06.09.2022

Svar på innspill om kyststimerking og endring i kart over området mellom Spornes parkering og skytebane øst.

Jeg viser til innsendt epost med forespørsel om merking av kyststi 20.4.22. Jeg har ikke sett noe svar fra Friluftsrådet Sør, så sender et svar på vegne av Raet nasjonalpark.

Kyststien er en merkning for stier langs kysten som gir en mulighet til å velge en kartfestet og merket turløype. Den vil i mange områder være en av flere mulige traseer i ethvert område, og ofte prioriteres tilgjengelighet og/eller nærhet til havet.

I henhold til frilufsloven vil alle stier i utmark være åpne for allmenn ferdsel, men unntak av gårdstun og «privat sone» rundt bebyggelse. Denne er anslått å være ca 1 dekar og er ikke begrenset til om tomten er opparbeidet eller ikke. Her kan du lese mer om dette:

https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/friluftsliv/friluftsliv-og-allemannsretten/ofte-stilte-sporsmal-om-allemannsretten/#privat_sone

Plen eller opparbeidet tomt regnes heller ikke som innmark der denne strekker seg utenfor «privat sone». Allemannsretten åpner opp for ferdsel med ski, hest og sykkel på lik linje med gående til fots på vei og sti.

Det er kommunen som behandler saker etter frilufsloven.

En del av de samme reglene er videreført i verneforskriften for Raet nasjonalpark <https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2016-12-16-1632>, hvor det er tillatt med sykling, gående og ridende på alle stier og veier i nasjonalparken. Gående og ridende kan dessuten bevege seg i utmark utenfor sti.

§ 7. Ferdsl og friluftsliv

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner på land og i sjø.

(...)

Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier og stier.

(...)

Av hensyn til naturmiljøet og kulturminner kan forvaltningsmyndigheten legge om eller kreve fjernet merking av stier og løyper.

Innenfor nærmere avgrensede deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet.

Endring av stitraseer eller omskilting gjennomføres kun der hensyn til verneverdier tilsier et behov for dette.

Ut i fra dette kan jeg konkludere med att allmennheten har rett til å ferdes på den gamle turstien over Spornesveien 43-45-47.

Deler av Spornesveien 43 har i nyere tid blitt ryddet og oppgradet, men jeg kan ikke se at dette er i tråd med forvaltningsplanens retningslinjer

Retningslinjer for skjøtsel og vedhogst side 43:

Beplantning rundt fritidsbolig

Begrepet "rundt fritidsboliger" omfatter selve bygningene og **tomten** som hører til. Med "tomten" menes her den nærmeste, private sonen rundt huset, jf. tomtebegrepet i friluftsløven.

Beplantningen skal skje på en skånsom måte. Det innebærer blant annet:

- Det er ikke åpning for å benytte ikke-stedegne arter med spredningspotensial til andre deler av nasjonalparken.
- Plantearter med status svært høy risiko, høy risiko og potensiell høy risiko i til enhver tid nyeste utgave av norsk svarteliste kan uansett ikke benyttes til beplantning. Dette er planter med spesiell risiko for spredning med uheldige økologiske virkninger.
- Beplantning skal ikke redusere verdifullt naturmangfold, som trua og sårbare arter og prioriterte naturtyper.
- Beplantning skal ikke være i strid med annet lovverk. Det vises her spesielt til plan- og bygningsloven og planer gitt i medhold av denne.

Trivselshogst rundt fritidsbolig:

Begrepet "rundt fritidsboliger" omfatter selve bygningene og tomten som hører til. Med "tomten" menes her den nærmeste, private sonen rundt huset, jf. tomtebegrepet i frilufsloven. Området hvor skånsom vegetasjonsrydding kan foregå vil dermed normalt være i størrelsesorden 0,5 – 1,5 dekar inkl. arealet som opptas av selve bygningene.

Rydding av vegetasjon etter denne bestemmelsen omfatter mindre inngrep som rydding av busker, kratt, mindre trær etc. Det stilles ikke generelt krav om skjøtselsplan for denne type rydding. Ryddingen skal likevel skje på en skånsom måte som ikke ødelegger verneverdier eller på annen måte er i strid med verneformålet. Dette innebærer blant annet:

- Spesielt verdifulle trær (store, karakteristiske, uvanlige, hule mm.) skal ikke felles.
- Stående eller liggende større døde trær skal normalt ikke fjernes, med unntak for nyere vindfall eller der trærne er til fare for brukere av området.
- Hogstavfall skal ikke ligge igjen på stier eller steder med spesielt verdifull markvegetasjon.
- Felling av trær skal ikke foregå i hekketiden.
- Trua og sårbare plantearter skal ikke ryddes.

Etter hva som fremgår av flyfoto har det blitt utført rydding og oppgradering av tomt på 215/73, men også utstrakt rydding på Miljødirektoratets eiendom 215/114.

Flyfoto 2008

Flyfoto 2021

Her fremgår det at tidligere privat sone gikk langs steingjernde, og at den nå er utvidet til å inkludere området der turstien krysser eiendommen 215/73.

Jeg ber eier redegjøre for disse tiltakene, både oppgradering av tomt og rydding på Miljødirektoratets eiendom.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Agder fylkeskommune
Statsforvalteren i Agder
Friluftsrådet sør
Arendal kommune

Postboks 788 Stoa

Tromøyveien 26 B
Postboks 123

4809

4841
4891

ARENDAL

ARENDAL
GRIMSTAD

From: Jørgen Ubisch[bevoeya@gmail.com]

Sent: 10.08.2022 14:12:48

To: Gulbrandsen, Jenny Marie[fmavjmg@statsforvalteren.no]

Cc: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]; Postmottak Arendal kommune[postmottak@arendal.kommune.no]; postmottak@fiskeridir.no[postmottak@fiskeridir.no]

Subject: Om forvaltningen av ålegraset på Hoveodden

Vedlagt følger brev til nasjonalparkstyret fra Naturvernforbundet i Arendal. I brevet kommer Naturvernforbundet med krav til hvordan nasjonalparkstyret skal forvalte ålegrasenga på Hoveodden. Kravene er utformet med utgangspunkt i Naturmangfoldloven og nasjonalparkforskriften.

Ettersom Fiskeridirektoratet, Statsforvalteren (forurensnings- og miljømyndighet) og byggesak i Arendal kommune er myndighet/part i bryggesaken på Hoveodden, er de satt opp som kopimottakere.

--

hilsen

Jørgen Ubisch
Naturvernforbundet i Arendal
958 85 634

Til Styret i Raet nasjonalpark

Om ålegrasenga på Hoveodden og krav om forskriftsmessig forvaltning

Naturvernforbundet har to uavhengige opplysninger om at det nå ikke er ålegras under brygga. Dette er en endring fra høst 2019 da det var ålegras under brygga. Vi har også opplysninger om at det siste året har det ikke, i motsetning til tidligere, vært ålegras over marbakken på innsiden av flytebrygga. Ålegrasenga på den andre siden av Hoveodden, er like god som før.

Ålegrasenga som strekker seg fra ferjebrygga og langs marbakken mot NØ, er i naturdatabasen klassifisert som svært viktig. Den ble i 2008 undersøkt av Niva og Havforskningsinstituttet i fellesskap og vurdert som i god stand. Samme undersøkelse understreket at det var viktig for ålegrasenga å ha godt lys og litt bølger. Etter mudringen i mai 2020, opplyste Fasting, leder i Canvas Hove, på møte med Naturvernforbundet 30.11.2020, at han hadde dykket og sett at ålegraset var i god stand og ikke skadet av mudringen.

Vinteren 2020-2021 ble mesteparten av den kunstige sandstranden vasket på sjøen. Ved befaringen med Miljødirektoratet 12.5.2022 opplyste Fasting at de hadde dykket igjen og sett at ålegraset under flytebrygga var borte. Det samme kunne Naturvernforbundet se ved dykk i sommer.

I nasjonalparkforskriften formålsparagraf (§1) står følgende:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper,.... For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Nasjonalparkstyret har gitt tillatelse til flytebrygge, mudring og kunstig sandstrand. I saksframleggene er hverken mulige konsekvenser av tiltakene for ålegraset (og bløtbunnen og strandengen) redegjort for eller vurdert.

I nasjonalparkens siste geologirapport d 1.11.2021, står det at kunstig sandstrand på Hoveodden kan skade ålegrasenga, se s 40.

Naturvernforbundet krevet at:

1. nasjonalparkstyret ber Niva og Havforskningsinstituttet undersøke skadeomfanget på ålegrasenga.
2. nasjonalparkstyret ber Niva og Havforskningsinstituttet om å prøve å forklare hvorfor ålegraset er blitt borte
3. nasjonalparkstyret iverksetter tiltak slik at forvaltningen av ålegrasenga blir i samsvar med formålsparagrafen.

Naturvernforbundet mener nasjonalparkstyret bør iverksette disse tiltakene så raskt som mulig og imøteser raskt svar på denne henvendelsen

For Naturvernforbundet i Arendal

Jørgen Ubisch

Kopi: Statsforvalteren forurensningsmyndighet, Arendal kommune byggesak, Fiskeridirektoratet, Miljødirektoratet

From: Aasulv Espeland[aasulv.e@online.no]
Sent: 23.03.2022 09:30:02
To: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Subject: Beiterett
Til:
Nasjonalparkforvalteren.

Det vises til brev datert 20.10.2021 (e-post 27.10.2021) "Felles målsetting for beite på Raet, Tromøy - Raet nasjonalpark" og vårt foreløpige svar av 20.12.2021.

Denne uttalelsen ble som nevnt behandlet på et møte i grunneierlaget, og det ble valgt en komité for å se nærmere på dette.

Vedlagt følger et svar. Videre behandling kan være drøftelser med representanter fra grunneierlaget, før du eventuelt kommer i et møte (slik du er inne på i e-post av 21.02.2022).

Med vennlig hilsen
Raet Grunneierlag Tromøy
Åsulv Espeland
Kontaktperson

Til
Nasjonalparkforvalteren
Raet Nasjonalpark

21.03.2022

Beiterett

Det vises til brev datert 20.10.2021 «Felles målsetting for beite på Raet, Tromøy – Raet nasjonalpark».

Det er flere momenter her som vi kan være enige om for den fremtidige forvaltningen, men Raet Grunneierlag Tromøy vil allikevel komme med en tilbakemelding for å presisere enkelte forhold.

Beiterett (og tangrett) er historiske rettigheter som grunneierne innehar. Dette har vært en forståelse «fra gammelt av», og lå også til grunn ved opprettelsen av Nasjonalparken. Beiteretten er ikke påvirket av nasjonalparkgrensen og gjelder således i et større sammenhengende område, både i og utenfor Nasjonalparken.

Om ikke beiterett i dag representerer noen særlig økonomisk ressurs, kan dette endre seg, noe dagens situasjon i krigssituasjonen i Europa viser. Det er derfor viktig for oss at de som innehar rettighetene, sitter i «førersetet» ved utøvelsen av disse.

Det er grunneierne med beiterett som er de bestemmende i hvem som utfører beiting i deres beiteområde. Det å ha beiterett har en verdi, derfor skal grunneier-/ beitelag ha bestemmelsesrett i forhold til økonomisk kompensasjon vedrørende beiting og tiltak i denne sammenheng.

Nasjonalparkforvaltningen må ha en støttefunksjon i forhold til beiting og verneformålet i Raet nasjonalpark. Nasjonalparkforvalter skal være en samarbeidspartner og bidragsyter i dette arbeidet. Det forhold at grensa til nasjonalparken går igjennom de felles beiteområdene i utmark må tas hensyn til.

Beiterettighetshaverene og nasjonalparkforvaltningen skal i samarbeid forholde seg til ekspertisen i NIBIO eller tilsvarende faginstans når det gjelder skjøtsel og forvaltningen av nasjonalparkområdene slik at naturbeitelandskapet holdes i hevd.

Med vennlig hilsen
Raet Grunneierlag Tromøy
v/Åsulv Espeland
Kontaktperson

NORSK ORNITOLOGISK FORENING AVD. AUST-AGDER
Postboks 249
4802 ARENDAL

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2018/4763-5 432.3

Deres ref.

Dato 31.05.2022

Delegert vedtak

Delegasjonssak	
----------------	--

Birdlife Aust-Agder - Svar på søknad om fritak fra ferdelsesforbudet i forbindelse med sjøfuglovervåking i reservater og sjøfuglsoner 2022-2025 - Raet Nasjonalpark

Jeg viser til søknad sendt 24.05.22 fra Birdlife Norge Avd Aust Avder v/ Geir Andre Homme om ilandstigning i Sone A områder i Raet nasjonalpark for telling/overvåking av sjøfugl.

Etter delegert myndighet fra Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde har forvalter fattet vedtak og søknaden innvilges for 3 år fra 2022-2025. Det er gitt vilkår for dispensasjonen.

Vedtak

Forvalter innvilger etter delegert myndighet fra Raet nasjonalparkstyre med hjemmel i Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner, Aust-Agder (FOR-2016-12-16-1632), § 7 fjerde ledd, dispensasjon for ferdsel på land og i sjø i sone A for aktiviteter knyttet direkte til sjøfuglovervåkingen. Tillatelsen gjelder i hele ferdelsesforbudsperioden fra 15. april til og med 15. juli.

Dispensasjonen gis på følgende vilkår:

- Overvåkingen skal skje skånsomt og effektivt med mål om å minimere forstyrrelser på fuglelivet. Metodikk beskrevet i NINA rapport 716 skal benyttes og resultatene skal gjøres tilgjengelige for forvaltningen av verneområdene.
- Birdlife Norge v/ Geir Andre Homme står ansvarlig for koordinering av sjøfugltelling og overvåking. Deltakere skal være personer med kunnskap om fugl og fuglers adferd.
- Deltakerliste og kopi av rapport sendes til nasjonalparkstyret etter gjennomført telling hver år, og skal meldes inn til Survey 123.
Kopi av dispensasjonen og legitimasjon skal alltid medbringes ved besøk i sjøfuglsonene.

Søknaden

Birdlife Aust-Agder (tidligere NOF Aust-Agder) ved Jan Helge Kjølsvest søker om dispensasjon fra ilandstigningsforbudet i sjøfuglreservatene i tidligere Aust-Agder. Søknaden gjelder for telling av sjøfugl i perioden 2022-2025 (to tellinger).

Bakgrunn

Sjøfuglovervåking i Agder har pågått siden tidlig på 1980-tallet, og er en viktig kilde til oppdatert kunnskap om sjøfuglenes situasjon og status i Agder. Sjøfugltellingene gjennomføres etter anbefalt metodikk og rapporteres inn i nasjonale databaser og sammenstilles i rapporter som Statsforvalteren mottar. Resultatene fra disse tellingene er viktige dataserier som brukes i arealforvaltningen på Agder. Tellingene som utføres pågår både innenfor og utenfor vernede områder. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet for sjøfuglreservatene det søkes om. I tillegg vil det gjennomføres tellinger i sjøfuglsonene i Raet nasjonalpark. Nasjonalparken forvaltes av et eget verneområdestyre, som mottar egen søknad om dispensasjon.

Birdlife Aust-Agder søker om nødvendige dispensasjoner for å kunne gjennomføre sjøfuglovervåking i hele tidligere Aust-Agder. Det innebærer fritak fra ferdselsforbudet i følgende verneområder hvor Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet: Mannskjæret og Stangholmen i Risør kommune, Ruholmen, Stakketoskjæret, Storskjæret, Lille Halsholmen og Lille Lestholmen – Tvedestrand kommune, Seilskjærene, Buøyskjæra og Rørvikholmene – Arendal kommune, Rivingen, Store Måkholmen, Breivigskjæret, Sundholmen, Malmen, Kongsholmen og Lille Danmark – Grimstad kommune samt Østre Ertholmen, Risøya, Skogerøy-Lyngholmen, Lyngholmen, Helløyholmen og Hellesund-Grønningen – Lillesand kommune.

Tellingene gjennomføres fra ultimo mai til medio juni og følger anbefalt metodikk fra NiNA, jf. NINA-rapport 716. Dette innebærer telling av okkuperte reir, som krever ilandstigning, og medfører en midlertidig forstyrrelse på den enkelte lokalitet. Tellingene blir gjennomført av personell som har fått opplæring i tellemetodikk samt hvordan man skal oppføre seg for å minimere forstyrrelsen på lokalitet. Tellekorpsset vil kunne variere fra år til år. Dersom det er ønskelig kan det leveres liste over deltakere i etterkant av årets telling. Alle resultater fra tellingen leveres til Statsforvalteren via egne tilpassede digitale verktøy.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder *Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke.*

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

I sone A er formålet å ta vare på fuglelivet, spesielt med hensyn til sjøfuglene og deres hekkeplasser, jf. kart.

I sone B er formålet å ta vare på sårbare naturtyper og arter, jf. kart.

I sone C er formålet å ta vare på områder med særskilt vitenskapelig betydning som referanseområder i sjø, jf. kart.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse av naturen gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I sone A sjøfugl er det ferdselsbegrensinger deler av året, jf §5 annet ledd.

§ 7. Ferdsele og friluftsliv

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner på land og i sjø.

I sone A med unntak av Tromlingene er det i perioden fra og med 15. april til og med 15. juli forbud mot all ferdsel på land og i sjø nærmere enn 50 meter fra land.

(...)

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til ferdsel på land og i sjø i sone A i forbindelse med aktiviteter som kan fremme verneverdiene eller kunnskap om dem.

Vurdering

Deler av den omsøkte aktiviteten foregår i områder og på tidspunkt med ferdselsforbud, jf § 7 annet ledd som omhandler Sone A og begrensinger i perioden 15.april – 15. juni. Det må derfor vurderes å gi en dispensasjon fra ferdselsforbudet jf § 7 fjerde ledd.

Vi har god kunnskap om sjøfuglenes bestandssituasjon i Aust-Agder på grunn av tellingene som foregår i regi av SFAG/NOF (Nå BirdLife) Aust-Agder. Overvåkningsserien går tilbake til 1980-tallet og er svært verdifull. Den bidrar til å gi et godt grunnlag for kunnskapsbasert forvaltning av verneområdene. Det er viktig at tidsrekken i overvåkingen fortsetter, slik at endringer i sjøfuglbestandene kan fanges opp. Overvåkingen bidrar til å bevare og fremme verneverdiene i sjøfuglreservatene /sone A, og at behov for ytterligere restriksjoner i viktige sjøfuglområder kan søkes inn med kunnskapsbaserte innspill til Miljødirektoratet.

Vi har også kunnskapsbasert erfaring fra overvåking gjennomført med aktuell metodikk nasjonalt i en årrekke. NINAs litteraturstudie fra 2014 (rapport 1033) sammenfatter effekter av forstyrrelse og er relevant. Kunnskapsgrunnlaget anses som tilstrekkelig hva gjelder kunnskap om arter og naturtyper, samt hvilken effekt tiltaket vil ha på disse. Føre-var prinsippet, jf. nml. § 9 tillegges liten vekt.

Et moment som trekkes fram i litteraturstudien til NINA er at forstyrrelsen fra forskningsaktivitet er annerledes enn forstyrrelsen fra friluftsliv på grunn av kjennskapen og egennyttens forskerne har av ikke å forstyrre unødvendig.

Forbudet mot ilandstigning er innført for å beskytte sjøfuglpopulasjonene i den mest sårbare perioden. Det registreres svært få overtredelser. Ferdsel på land i forbindelse med tellingene vil øke den samlede belastningen noe, jf. § 10 i nml, men sett opp mot nytteverdien av tellingene mener vi at den kortvarige forstyrrelsen kan tillates.

Ut i fra prinsippet om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder, jf. § 12 i nml., er det ønskelig med tellinger fra båt der det er mulig. Dette vil i svært liten grad forstyrre fuglelivet. For de fleste av områdene er det imidlertid nødvendig med supplerende telling på øyene på grunn av den metodikken som tas i bruk.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at det gis dispensasjon som omsøkt.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til nasjonalparkstyret

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

KYSTVERKET ARENDAL	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
ARENDAL KOMMUNE	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
GRIMSTAD KOMMUNE	Postboks 123	4891	GRIMSTAD
TVEDESTRAND KOMMUNE	Postboks 38	4901	TVEDESTRAND
STATSFORVALTEREN I AGDER	Postboks 504	4804	ARENDAL

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	24/22	16.09.2022

Søknad om sjøkabel til VA anlegg Fevikodden - Raet NP

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i verneforskriften § 3 fjerde ledd l) tillatelse til Fevikodden og Breiviga hytteforeninger til å legge privat VA-anlegg, strøm og fiber til fritidseiendommer på Breiviga og Fevikodden.

Det gis videre en tillatelse til motorisert ferdsel for å frakte utstyr og materialer inn og ut av verneområdet jf verneforskriften § 9.

Tillatelsen gis til alle berørte eiendommer.

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

Tiltaket etableres i tråd med kart vedlagt søknad

- Sjøkabel kan legges over Breiviga som omsøkt men skal så langt mulig legges utenfor vernegrensen, da spesifikt der traseen går nordover mot Breiviga.
- Sjøkabelen skal legges i tidsrommet september-april for å unngå forstyrrelser med partikler på ålegressforekomster i området.
- Anlegget legges i øvre sjikt av jord/steinmasser som beskrevet i søknaden
- Boring av trase tillates
- Graving skal foregå så skånsomt som mulig og det skal brukes stedegen masse.
- Rullestein tilbakeføres i traseer eller legges på steingjerder eller strender i nærheten.
- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.
- Frakt og tilkjøring av materialer skal foregå så skånsomt som mulig uten å skade vegetasjon og geologi.

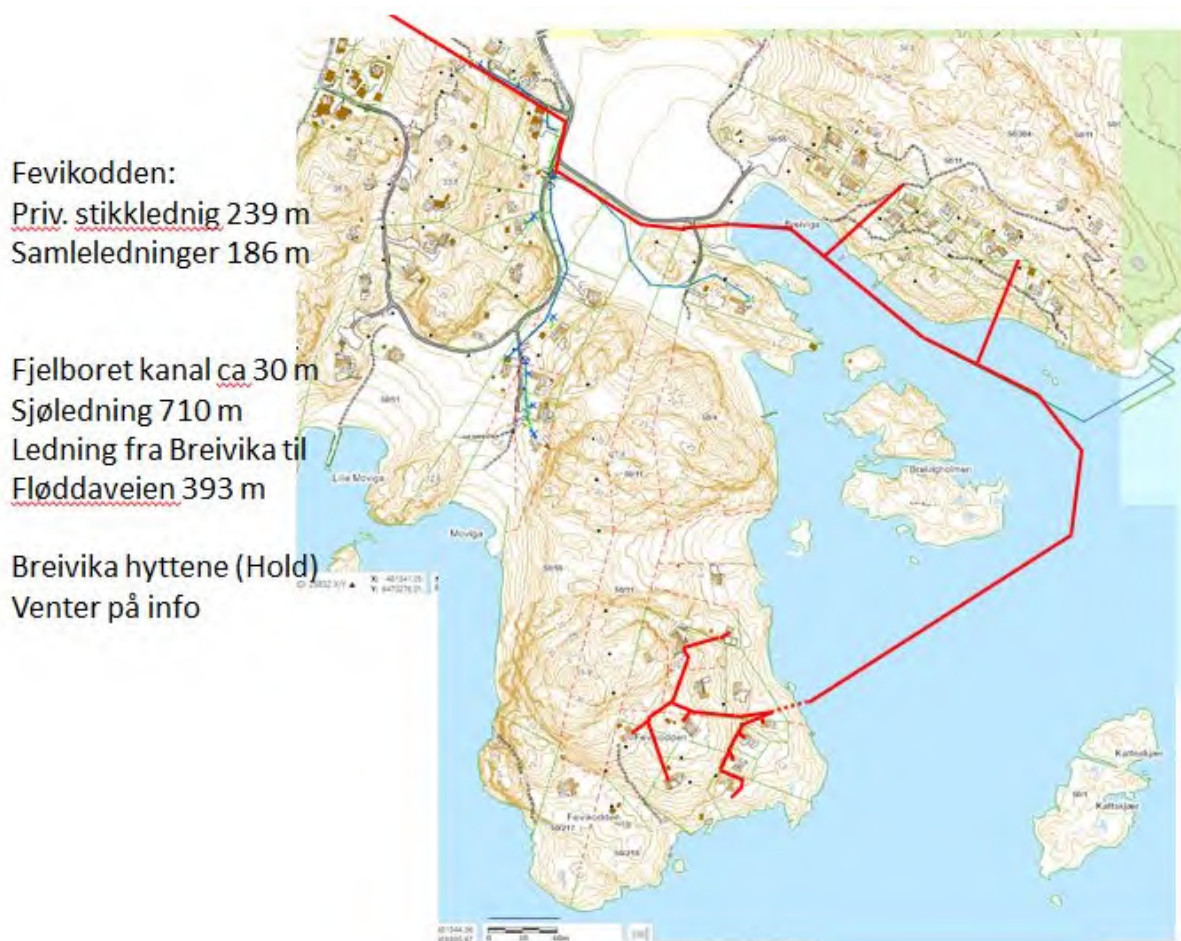
- Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt.
- Det skal sendes inn en rapport med bilder etter fullført tiltak.

Det gjøres oppmerksom på at tiltaket kan kreve behandling etter annet lovverk.

Saksopplysninger

Harald Tobiassen søker på vegne av Fevikodden og Breiviga hytter om å legge privat VA ledning fra 23 fritidseiendommer og koble disse til kommunalt VA anlegg.

Deler av traseen er i Raet nasjonalpark. Alle fritidseiendommene og landarealene er utenfor nasjonalparken, men på grunn av terrenget er ønsket løsning å legge hovedledningene ut i sjøen. Sjøarealet er delvis i Raet nasjonalpark.

Kart over verneområdet og naturtyper viser to lokalt viktige ålegressender i området. Alternativet til å legge sjøkabel vil påvirke en viktig (B) gammel lauvskog.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta

vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Verneforskriften § 3 pkt. 1.1 Vern mot inngrep i landskapet
Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, tilbygg, brygger, gjerder, anlegg og innretninger (...)

Forvaltningsmyndigheten kan etter § 3 fjerde ledd bokstav l) gi tillatelse til; innlegging av strøm, vann og avløp til boliger og fritidsboliger, i samsvar med retningslinjene i forvaltningsplanen. Forvaltningsmyndigheten vurderer at omsøkte tiltak faller inn under disse spesifiserte unntaksbestemmelsene.

Forvaltningsmyndigheten kan etter § 9 Motorisert ferdsel gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger og lignende (jf verneforskriften § 9 fjerde ledd c)).

Fra Utkast til forvaltningsplan for Raet NP og Søm LVO:

Strøm, vann og avløp

Søknader om innlegging av strøm, vann og avløp skal vurderes strengt med stor vekt på kvartærgeologiske verdier som formasjoner og avsetninger samt landskapshensyn. Nærhet til tilknytningspunkt til offentlig VA og andre inngrep/installasjoner kan tillegges vekt i vurderingen. Fortrinnsvis bør det søkes løsninger der tiltaket legges i masser som allerede er berørt av tidligere tiltak, eksempelvis eksisterende veier, grøfter og lignende.

Vurdering

Det er forvalters vurdering at tiltaket faller inn under verneforskriften § 3 fjerde ledd l) som gir anledning til å søke om innlegging av strøm, vann og avløp til boliger og fritidsboliger.

Verneverdiene i dette området er godt dokumentert gjennom verneprosess. Videre beslutninger bygger på informasjon hentet fra utredningsrapporter fra verneprosessene, utkastet til forvaltningsplan som fulgte vernevedtaket, naturbase samt kunnskap gjennom forvaltning av Raet LVO siden år 2000 (nml. § 8). Forvalter har tidligere vært på befaring i området og er kjent med verneverdiene i området. Vernegrensen går i vannkanten rundt Fevikodden og er trukket ut et stykke fra land på østsiden av Breiviga på grunn av en reguleringsplan i området. Det er to ålegressenger i Breiviga og traseen er foreslått lagt mellom disse. Det er viktig at disse ikke blir forstyrret i vekstsesong, og det kan ivaretas med vilkår. Føre-var-prinsippet (nml. § 9) tillegges derfor liten vekt i vurderingen.

Forvaltningsplanens retningslinjer for bygge- og VA-tiltak er bl.a. laget for å sikre kontroll med samlet belastning fra en bit for bit utbygging i nasjonalparken. Utkastet til forvaltningsplan, som fulgte nasjonalparkvernevedtaket, skal være retningsgivende for bruken av unntaksbestemmelsene i verneforskriften som viser til forvaltningsplanen. Avvik fra disse vil på sikt føre til en uønsket nedbygging og degradering av verneverdiene, og en stor samlet belastning på verneverdiene (nml. § 10). Omsøkt

tiltak anses i dette tilfellet, som i tråd med prinsippet om å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (nml. § 12).

Nml. § 11 synes mindre vesentlig for vurderingene av dispensasjonsspørsmålet i denne saken.

Fritidseiendommene i verneområdene har i dag ulike lokale løsninger. Avløpssystem og tømning av disse er ikke regulert, men opp til den enkelte hytte-eier. Det er trolig en del avrenning av både gråvann og svart-vann fra fritidsboliger i nasjonalparken.

Graving og legging av VA-anlegg er et omfattende tiltak, men forvalters vurdering er at dette veies opp av en kontroll med utslipp ut i verneområdet.

Vurdert ut fra søknad og befaring anser forvalter at tiltaket er i tråd med retningslinjene. Engen inne i Breiviga er ikke inne i verneområdet, men har viktige botaniske verdier som bør ivaretas av andre forvaltningsmyndigheter

Konklusjon

Forvalter anbefaler Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde å gi tillatelse med vilkår til omsøkt tiltak med hjemmel i verneforskriften § 3 fjerde ledd I) og dispensasjon til motorisert ferdsel jf § 9.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	25/22	16.09.2022

Søknad om påkobling til offentlig VA Sømsveien 172 - 58/17- Søm LVO

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir med hjemmel i verneforskriften for Søm landskapsvernområde § 10 dispensasjon for legging av VA og påkobling til offentlig VA-anlegg i Sømsveien for Sømsveien 172.

Det gis videre en tillatelse til motorisert ferdsel for å grave, frakte utstyr og materialer inn og ut av verneområdet jf verneforskriften § 8.

Tillatelsen gis til alle berørte eiendommer.

Tillatelsen er gitt på følgende vilkår:

Tiltaket etableres i tråd med kart vedlagt søknad

- Anlegget legges frostfritt, dvs med en dybde på ca 1,5 meter.
- Graving skal foregå så skånsomt som mulig og det skal brukes stedegen masse.
- Rullestein tilbakeføres i traseer eller legges på steingjerder eller strender i nærheten.
- Alt avfall skal fjernes fra nasjonalparken og leveres på egnet avfallsmottak.
- Frakt og tilkjøring av materialer skal foregå så skånsomt som mulig uten å skade vegetasjon og geologi.
- Tiltaket skal være igangsatt senest tre år fra denne dispensasjonen ble gitt.
- Det skal sendes inn en rapport med bilder etter fullført tiltak

Det gjøres oppmerksom på at tiltaket kan kreve behandling etter annet lovverk.

Saksopplysninger

Hans Christian Hoel søker om tillatelse til å koble på fritidseiendommen Sømsveien 172 til det offentlige VA-anlegget som ligger langs Sømsveien (motsatt side). Statens vegvesen har behandlet saken og gitt tilsagn.

Kartutsnitt som viser fritidsbolig og omsøkt trase markert med gult:

Det fremgår at søknaden om tiltaket er i Raet nasjonalpark, men som kartutsnittet med verneområdene Søm Ivo (lysegrønt) og Raet nasjonalpark (mørkegrønt) viser så er tiltaket i Søm landskapsvernområde:

Det fremgår ikke av søknaden detaljer rundt selve tiltaket, men per telefon 6.9.22 forteller Hoel at det skal graves frostfritt under veien og til det offentlige anlegget (som ligger på ca 1,5 meters dybde.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Søm landskapsvernområde ble vernet ved kgl. Res. Av 16.12.16. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Søm landskapsvernområde, Grimstad kommune, Aust Agder, heretter kalt verneforskrift for Søm LVO.

Formålet med Søm landskapsvernområde fremgår av verneforskriften § 1, som lyder

Formålet med Søm landskapsvernområde er å ta vare på et særegent natur- og kulturlandskap for denne delen av Skagerrakkysten med kvartærgeologiske forekomster og den varmekjære floraen som preger landskapet.

Verneforskriften for Søm LVO § 3. Vern mot inngrep i landskapet
I et landskapsvernområde må det ikke settes i verk tiltak som kan endre det vernede landskapets særpreg eller karakter vesentlig. Pågående virksomhet kan fortsette og utvikles innenfor rammen av første punktum. Nye tiltak skal tilpasses landskapet. Det skal legges vekt på den samlede virkningen av tiltak i området. Med de unntak som følger av tredje og fjerde ledd er det forbud mot inngrep som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets særpreg eller karakter herunder vegbygging, oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger(...)o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

Tilkobling til vann og avløp er ikke omtalt i dispensasjonsbestemmelsene i verneforskriften for Søm landskapsvernområde. Tiltaket må derfor vurderes etter unntaksbestemmelsen i verneforskriften § 10

§ 10. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. [naturmangfoldloven § 48](#).

§ 48.(dispensasjon fra vernevedtak)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig

Etter § 7 i naturmangfoldloven (nml) skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, bl.a. når forvaltningsmyndigheten fatter vedtak om dispensasjon etter verneforskriften. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved

miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11) og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Forvaltningsmyndigheten kan etter § 10 Motorisert ferdsel gi tillatelse til motorferdsel i forbindelse med transport av materialer til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger og lignende (jf verneforskriften § 8 tredje ledd d og e).

Fra Utkast til forvaltningsplan for Raet NP og Søm LVO:

Strøm, vann og avløp

Søknader om innlegging av strøm, vann og avløp skal vurderes strengt med stor vekt på kvartærgeologiske verdier som formasjoner og avsetninger samt landskapshensyn. Nærhet til tilknytningspunkt til offentlig VA og andre inngrep/installasjoner kan tillegges vekt i vurderingen. Fortrinnsvis bør det søkes løsninger der tiltaket legges i masser som allerede er berørt av tidligere tiltak, eksempelvis eksisterende veier, grøfter og lignende.

Vurdering

Det er forvalters vurdering at tiltaket må behandles som en særskilt dispensasjon ettersom tiltak med VA ikke er omtalt i bestemmelsene, men graving er forbudt jf §3.

Det er forvalters vurdering at graving fra hyttevegg til vei (5 meter) ikke strider mot vernevedtakets formål ettersom det ikke vil medføre varige endringer på landskap etter verneverdiene i området. Av aktuelle verneverdier så er det geologi som er mest påvirket av denne typen tiltak, men dette er en opparbeidet tomt som har vært hage i mange tiår. Arealet består til dels av tilførte masser og det er nærliggende å tro at massene på eiendommen allerede er sterkt påvirket.

Verneverdiene i dette området er godt dokumentert gjennom verneprosess. Videre beslutninger bygger på informasjon hentet fra utredningsrapporter fra verneprosessene, utkastet til forvaltningsplan som fulgte vernevedtaket, naturbase samt kunnskap gjennom forvaltning av Hasseltangen LVO siden år 2000 (nml. § 8). Forvalter har tidligere vært på befaring i området og er kjent med verneverdiene i området. Den delen av tiltaket som omfatter verneområdet er ca 5 meter fra vegg på fritidsbolig til vegkant. Dette arealet er dekket av plen og inngår i privat opparbeidet hage ved fritidsbolig. Det er ikke registrert sjeldne arter eller naturtyper på arealet. Føre-var-prinsippet (nml. § 9) tillegges derfor liten vekt i vurderingen.

Forvaltningsplanens retningslinjer for bygge- og VA-tiltak er bl.a. laget for å sikre kontroll med samlet belastning fra en bit for bit utbygging i nasjonalparken og landskapsvernområdet. Utkastet til forvaltningsplan, som fulgte nasjonalparkvernevedtaket, skal være retningsgivende for bruken av unntaksbestemmelsene i verneforskriften som viser til forvaltningsplanen. Avvik fra disse vil på sikt føre til en uønsket nedbygging og degradering av verneverdiene, og en stor samlet belastning på verneverdiene (nml. § 10). Omsøkt tiltak anses i dette tilfellet, som i tråd med prinsippet om å benytte miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (nml. § 12).

Nml. § 11 synes mindre vesentlig for vurderingene av dispensasjonsspørsmålet i denne saken.

Fritidseiendommene i verneområdene har i dag ulike lokale løsninger. Avløpssystem og tømning av disse er ikke regulert, men opp til den enkelte hytte-eier. Det er trolig en del avrenning av både gråvann og svart-vann fra fritidsboliger i nasjonalparken. Graving og legging av VA-anlegg er et omfattende tiltak, men forvalters vurdering er at dette veies opp av en kontroll med utslipp ut i verneområdet.

Vurdert ut fra søknad og befaring anser forvalter at tiltaket er i tråd med retningslinjene.

Konklusjon

Forvalter anbefaler Nasjonalparkstyret i Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde å gi tillatelse med vilkår til omsøkt tiltak med hjemmel i verneforskriften § 10. Det bør gis tillatelse til motorisert ferdsel.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	26/22	16.09.2022

Klage på avslag om brygge Tromøy Kirkevei 138- 215/50 - Raet NP

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret har vurdert klagen og opprettholder sitt vedtak av 13.5.22. Nasjonalparkstyret har landet på samme vurdering som tidligere og mener at det ikke foreligger grunnlag for dispensasjon.

Nasjonalparkstyret kan ikke se at det har fremkommet nye momenter av betydning i saken. Klagen oversendes til Miljødirektoratet.

Saksopplysninger

Anne Grethe Bakkegaard har søkt om og fått avslag på flytebrygge på 215/20- Arendal kommune i strandsonen på Sandum i Raet nasjonalpark. Saken ble behandlet på styremøtet 13.5.22.

Klagen er innsendt 20.6.22 etter at søker mottok vedtaket den 3.6.22.

Klagen (vedlagt) viser til manglende drøftinger av argumenter, stiller spørsmålstegn ved hvem som sitter i styret, inhabilitet og en skrivefeil i opprinnelig søknad (Gnr/bnr 215/50 ble anført)

Klagen legger til grunn at en liten flytebrygge ikke kan være et tyngre inngrep (formålsparagrafen §1) og at dispensasjonsbestemmelsen § 11 bør anvendes for å gi tillatelse. Søker viser til at naboer og andre eiendommer har tilsvarende brygger og at eiendommen er privat og «i inngrep» ettersom det allerede er nedbygd og området

benyttes som vei til og fra eiendommer. Bryggen kan anses som en del av en fellesbrygge. Bilder fra klagen i saken:

Vurdering

Forvaltningen må først ta stilling til hvorvidt klagen er gyldig, og det er satt tre krav jf forvaltningsloven kap 5 §§28-32. Klagen må være fremsatt innen klagefristen som er tre uker fra vedtaket ble utsendt. Videre må klager være en part i saken og klagen må være relevant i forhold til vedtaket.

Klagen er datert. 20.6.22, og vedtaket ble fattet 13.5.22 og utsendt på epost 3.6.22. Klagen anses som mottatt innen fristen.

Klager er part i saken og klagens innhold er relevant i forhold til vedtaket som forvaltningen har fattet. Klagen skal derfor behandles.

Klagen er adressert til Nasjonalparkstyret i Raet Nasjonalpark, og dersom den ikke tas til følge vil klagen oversendes til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

Dersom det fremkommer nye momenter så kan saken tas opp til ny vurdering.

Det fremgår av verneforskriften at inngrep er forbudt og i henhold til retningslinjene skal søknader om brygger vurderes strengt. Verneområdet er vernet fra fredningstidspunkt (16.12.16) og eldre inngrep vil ikke være relevante å ta stilling til i nye søknader. De fleste bryggeanlegg er tatt ut av verneområdet:

På et kartutsnitt over området ser man at alle eksisterende inngrep er tatt ut av verneområde (med unntak for del av brygge som ble oppført i tidsrommet 2012-2014 og som ved en feil nå er inne i verneområdet.)

Det er allikevel gitt anledning til å søke om tillatelse til to alternative bryggetiltak; den ene er å rive en eksisterende brygge for oppføring av ny. Den andre er å rive for å samle brygger i felles anlegg. Søknaden har ikke lagt til grunn at eksisterende brygge skal fjernes, og det er forvalters vurdering at en privat brygge som oppføres mellom andre private brygger ikke er å anse som en del av et felles bryggeanlegg.

§ 11. Generell dispensasjonsbestemmelse

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. [naturmangfoldloven § 48](#).

For at tiltaket skal kunne vurderes som en dispensasjon etter unntaksbestemmelsen § 11 så ligger det som et premiss at tiltaket ikke skal være anført i vernevedtaket.

Fra veileder M106 Rundskriv om forvaltning av verneforskrifter side 10 om dispensasjonsadgang:

Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at den generelle dispensasjonsbestemmelsen i § 48 ikke kan anvendes for å utvide den rammen som er trukket opp i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller spesielle/særskilte tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Brygger er behørig anført i både vernevedtaket (verneforskriften) og i forvaltningsplan med egne retningslinjer. Det er derfor ikke grunnlag for å behandle søknaden etter § 11.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at klagen avslås og sendes til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

**Nasjonalparkstyret
for Raet nasjonalpark**

Postadresse
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Besøksadresse
Fløyveien 14
Arendal

Kontakt
Sentralbord: +47 37 01 75 00
Direkte: +47 37 01 78 45
fmavpost@statsforvalteren.no
<https://www.nasjonalparkstyre.no/raet>

Anne Grethe Bakkegaard
Hvambsida 755
3618 Skollenborg

Saksbehandler Jenny Marie Gulbrandsen

Vår ref. 2021/7056-0 432.3

Deres ref.

Dato 03.06.2022

Vedtak etter søknad om flytebrygge på Tromøy kirkevei 134 215/50 - Raet NP

Jeg viser til søknad om flytebrygge mottatt 9.8.21. Jeg beklager lang behandlingstid, saken har dessverre blitt liggende uten å bli fordelt til Raet nasjonalparkstyre.

Raert nasjonalparkstyre behandlet søknad på styremøtet den 13.5.22 og den er ikke innvilget. Det er i utgangspunktet forbud mot nye brygger i verneområdet.

Klage

Vedtaket kan påklages av parter i saken og andre som har rettslig klageinteresse jf forvaltningsloven § 28. Klagefristen er tre uker jf fvl § 29. Klagen skal sendes til Raet nasjonalparkstyre som vil behandle den før eventuell endelig avgjørelse hos Miljødirektoratet.

Med hilsen

Jenny Marie Gulbrandsen
nasjonalparkforvalter

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Saksframlegg med vedtak

Arkivsaksnr: 2021/7056-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 01.04.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	17/22	13.05.2022

Søknad om flytebrygge på Tromøy kirkevei 138 215/50 - Raet NP

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir ikke tillatelse etter verneforskriften § 3 til å brygge på gnr/bnr 4203-215/20.

Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksprotokoll i Raet nasjonalparkstyre - 13.05.2022

Behandling

Anne Lien Studsrød melder seg inhabil i saken ettersom søker er nær familie. Styret støtter dette. Aasulv Espeland tiltrer som vara i denne saken. Forvalters innstilling er enstemmig vedtatt.

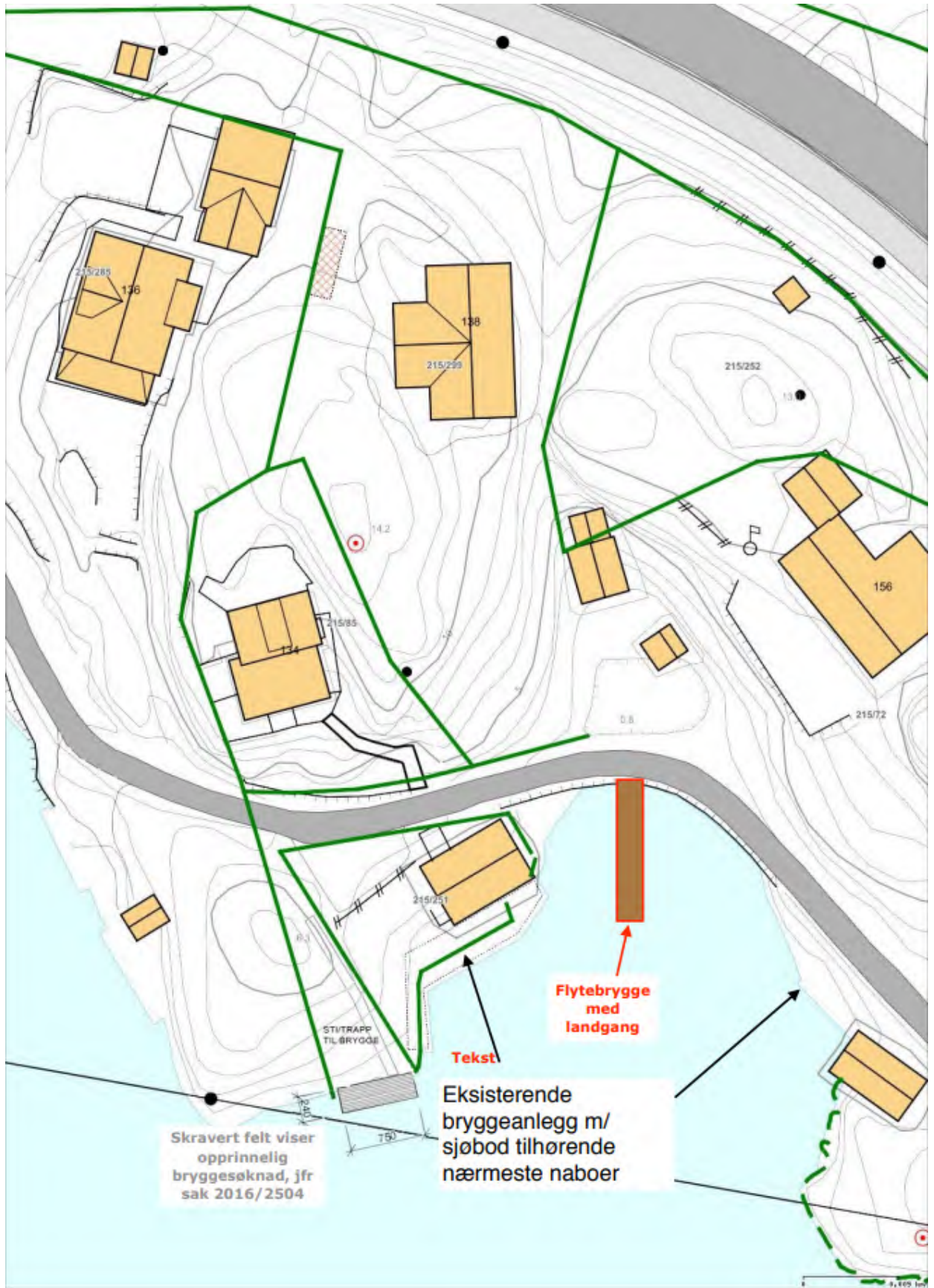
Vedtak

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir ikke tillatelse etter verneforskriften § 3 til å brygge på gnr/bnr 4203-215/20.

Saksopplysninger

Anne Grethe Bakkegård (eier av Tromøy Kirkevei 138, 4203-215/299) søker om tillatelse til brygge en annen eiendom med strandsone. Søknaden har oppført gnr/bnr 215/50, men forvalter mener dette må være feil ettersom tiltaket er tegnet inn på gnr/bnr 215/20. Gnr/bnr 215/20 i Arendal kommune er eid av Andree Bakkegård og det ligger inne en heftelse fra 2010 (2010/359958-2/200) om båt plass og veg til 215/299 og tilsvarende fra 216/26788-1/200 om bryggeplass. 215/299 er skilt fra 215/20 i 2009.

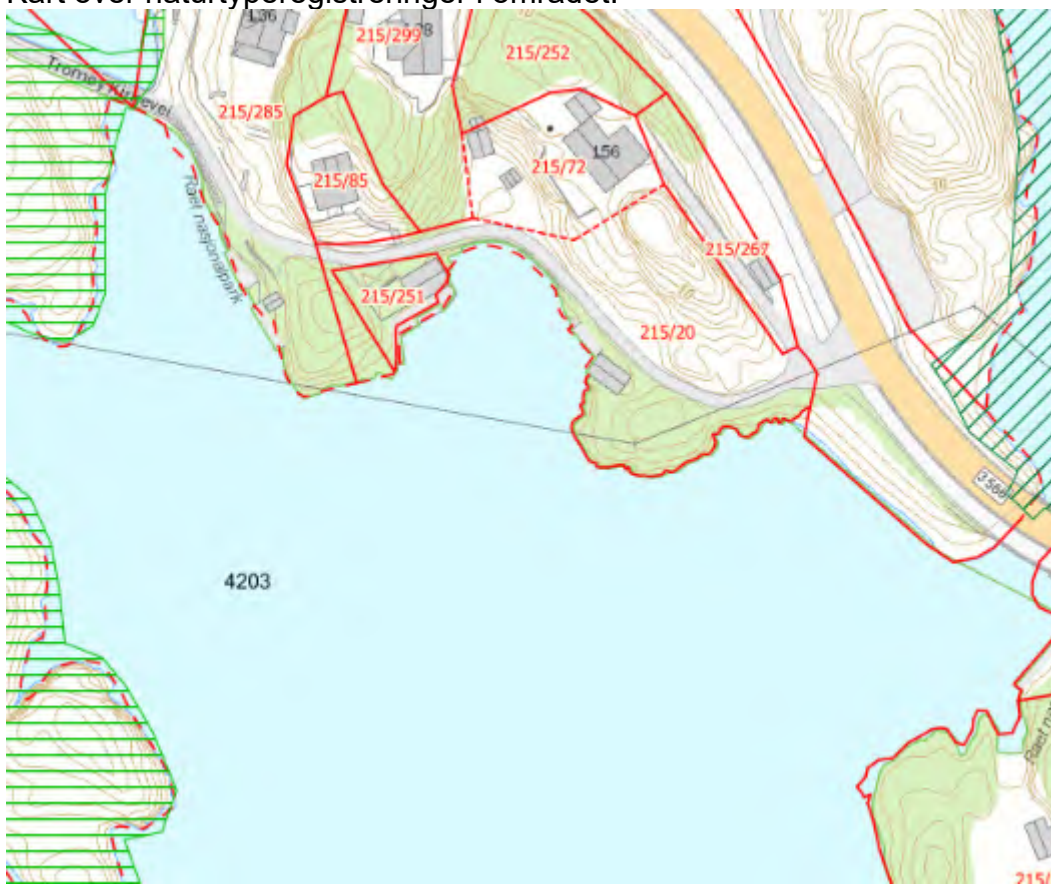
Etter hva som fremgår av søknaden, så er det søkt om en brygge (inntegnet med grått) tidligere, som trolig har fått avslag. Nå søkes det om en flytebrygge med landgang i en bukt med sandbunn.

Kart over eiendomsgrenser i området.

Kart over naturtyperegistreringer i området.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Verneforskriften § 3 Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, (...) anlegg og innretninger (...) boring og sprenging, (...) fremføring av luft-, vann-, sjø- og jordledninger, (...) o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

d. *bygging av brygger etter fjerning av eksisterende brygger eller ved samling av eksisterende brygger i fellesanlegg.*

e. *riving av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med inntil samme størrelse og for samme bruk.*

Verneforskriften § 6. Vern av kulturminner

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17 er retningslinjer for private brygger, og slike søknader skal behandles strengt:

Brygger og fortøyningsplass:

Brygger utgjør en spesiell utfordring, både landskapsmessig, for natur- og kulturmiljøer og i forhold til allmennhetens muligheter for friluftsliv og ferdsel. Søknader om nye brygger eller utvidelse av eksisterende brygger i nasjonalparken skal derfor vurderes strengt. Tillatelse til bygging av brygge etter unntaksbestemmelsen kan kun vurderes der det allerede er eksisterende brygger som enten fjernes eller samles i fellesbrygge. Andre tilfeller må behandles etter § 4 (verneforskriften har en egen bestemmelse om konstruksjoner og installasjoner for allment friluftsliv, jf. kap. 3.3.1. Bestemmelsen i § 3 pkt. 1.3 d vil derfor gjelde brygger mv. for andre formål, f. eks private fritidsboliger).

Vedlikeholdsmudring:

I NP skal vedlikeholdsmudring kunne fortsette for eksisterende brygger og anlegg, hvor mudring tidligere har vært gjennomført. Dette er søknadspliktig. Mudring er normalt strengt regulert i annet lovverk og må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Oppbevaring av båt på land:

Joller kan trekkes på land for midlertidig oppbevaring. Dette gjelder mindre båter som trekkes på land ved egen båtplass eller båtfeste uten bruk av motorredskap/kran. Det er ikke anledning for vinterlagring av båter på land i nasjonalparken.

Vurdering

Verneforskriften § 3 slår fast at alle inngrep inkludert anlegg og innretninger i utgangspunktet er forbudt. Dette gjelder også brygger, og forvaltningsplanen slår fast at slike søknader skal behandles strengt. Det er en åpning for å enten rive eksisterende anlegg med oppføring av nytt, eller nye anlegg ved samling i fellesanlegg. Etter forvalters vurdering innfris ikke kravene i det omsøkte tiltaket ettersom ingen anlegg fjernes og anlegget er kun for bruk av en enkelt eiendom (ingen fellesbrygge).

Brygger bidrar til en bit-for-bit nedbygging av nasjonalparken og kan påvirke landskap, friluftsliv, geologi, naturmiljø m.fl. Retningslinjene er vedtatt for å avgrense denne nedbyggingen.

Samlet belastning får betydningen gjennom en gradvis nedbygging. Det er fare for presedens av tiltaket, og det er mange som kunne tenke seg å etablere brygge på sin eiendom. Nasjonalparkstyret mottar flere tilsvarende søknader per år. Brygger er privatiserende og nedbygger strandsonen, og kan også true biologisk mangfold i mange områder. Økosystembelastning (jf nml § 10) i dette området anses som begrenset.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltbefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Tiltaket vil muligens påvirke havbunnen negativt, men det er ingen naturtyper registrert i området, Strandsonen bærer preg av vegetasjonsfattig mudderbunn. Førre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være aktuelt.

§ 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden gis avslag.

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre		

Søknad om flytebrygge på Tromøy kirkevei 138 215/50 - Raet NP

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde gir ikke tillatelse etter verneforskriften § 3 til å brygge på gnr/bnr 4203-215/20.

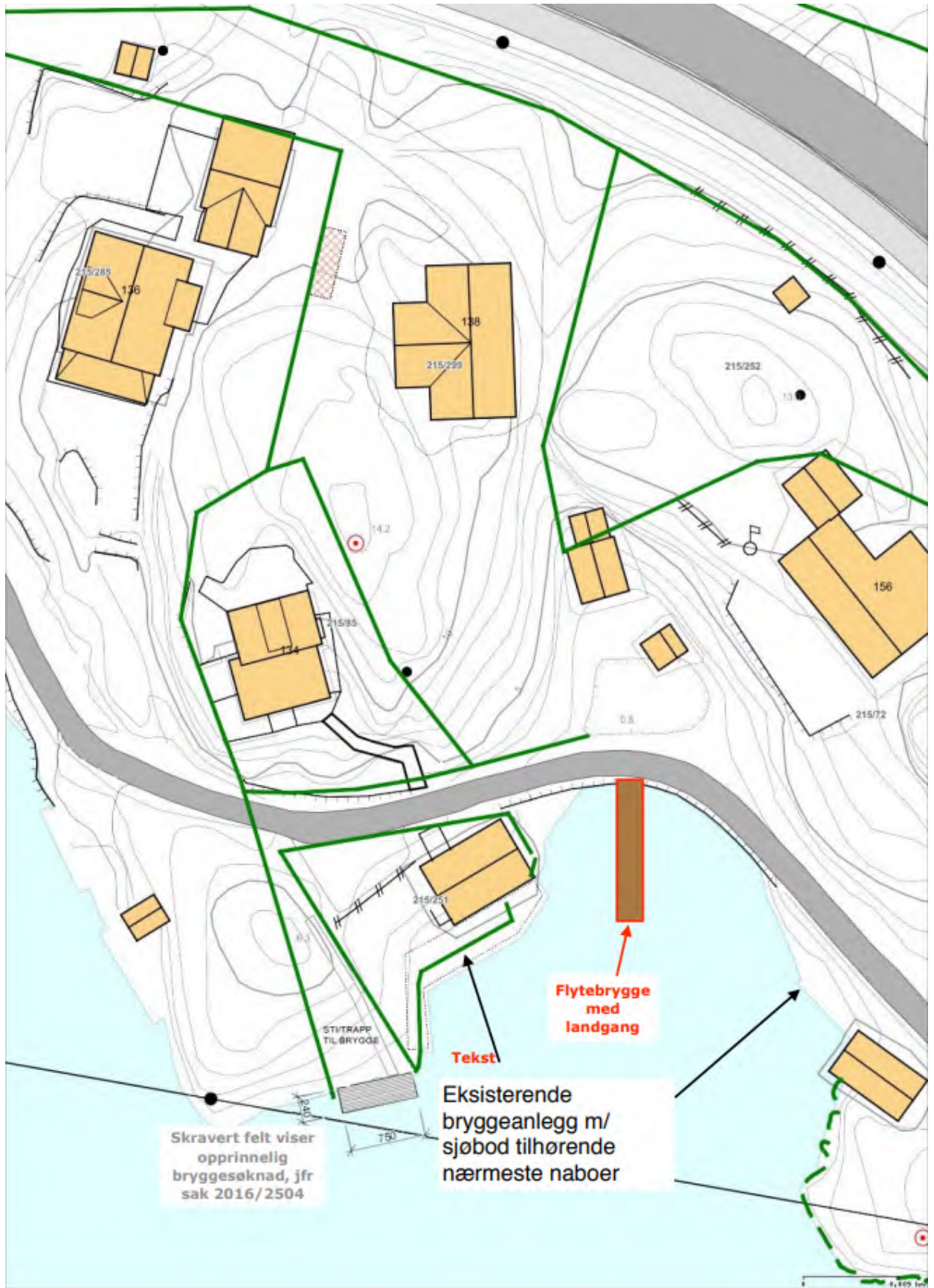
Klage på vedtak

Vedtaket kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse jf. Forvaltningsloven § 28. Frist for å klage er tre uker fra vedtaket er mottatt. En eventuell klage stiles til Miljødirektoratet, men sendes Raet Nasjonalparkstyre.

Saksopplysninger

Anne Grethe Bakkegård (eier av Tromøy Kirkevei 138, 4203-215/299) søker om tillatelse til brygge en annen eiendom med strandsone. Søknaden har oppført gnr/bnr 215/50, men forvalter mener dette må være feil ettersom tiltaket er tegnet inn på gnr/bnr 215/20. Gnr/bnr 215/20 i Arendal kommune er eid av Andree Bakkegård og det ligger inne en heftelse fra 2010 (2010/359958-2/200) om båt plass og veg til 215/299 og tilsvarende fra 216/26788-1/200 om bryggeplass. 215/299 er skilt fra 215/20 i 2009.

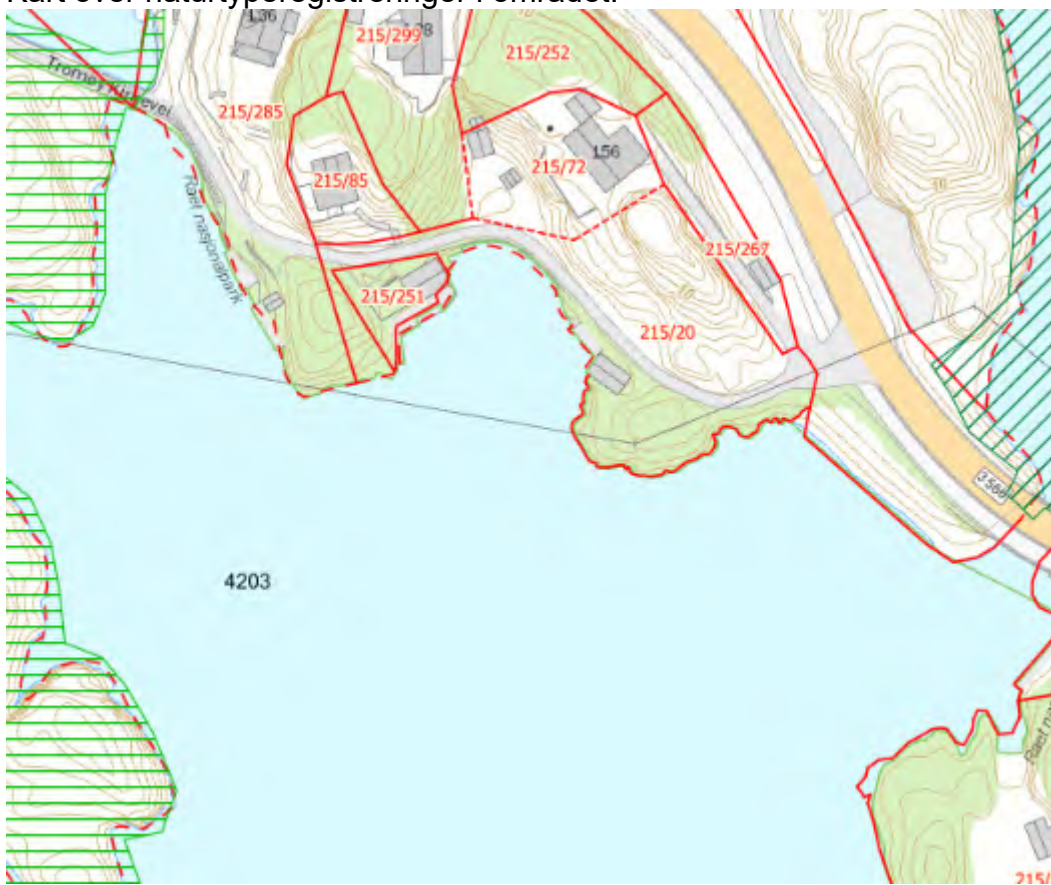
Etter hva som fremgår av søknaden, så er det søkt om en brygge (inntegnet med grått) tidligere, som trolig har fått avslag. Nå søkes det om en flytebrygge med landgang i en bukt med sandbunn.

Kart over eiendomsgrenser i området.

Kart over naturtyperegistreringer i området.

Naturmangfoldloven og verneforskrift

Raet nasjonalpark ble vernet ved kgl. res. av 16.12.2016. For verneområdet gjelder Forskrift om vern av Raet nasjonalpark, i Tvedestrand, Arendal og Grimstad kommuner i Aust-Agder fylke, heretter kalt verneforskriften.

Formålet med Raet nasjonalpark fremgår av verneforskriften § 1, som lyder:

Formålet med nasjonalparken er å bevare et større naturområde uten tyngre inngrep med egenartede og representative økosystemer, mange godt bevarte kvartærgeologiske forekomster etter siste istid, og med særlig vekt på plantelivet, dyrelivet, naturtyper, kystlandskapet med sjøoverflaten og kulturminner knyttet til Aust-Agders kystområde både på land og i sjø. For de marine delene er formålet særlig å ta vare på det undersjøiske landskapet med tilhørende marine arter og marine naturtyper som israndsavsetninger, skjellsandforekomster, bløtbunnsområder, ålegras- og undervannsenger, tareskog og gyteområder for fisk.

Verneforskriften § 3 Vern mot inngrep i landskapet

I nasjonalparken skal ingen varig påvirkning av naturmiljø eller kulturminner finne sted, med mindre slik påvirkning er en forutsetning for å ivareta verneformålet.

Området er vernet mot inngrep av enhver art, herunder oppføring og ombygging av varige eller midlertidige bygninger, (...) anlegg og innretninger (...) boring og sprenging, (...) fremføring av luft-, vann-, sjø- og jordledninger, (...) o.l. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

d. *bygging av brygger etter fjerning av eksisterende brygger eller ved samling av eksisterende brygger i fellesanlegg.*

e. *riving av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger og oppføring av nye med inntil samme størrelse og for samme bruk.*

Verneforskriften § 6. Vern av kulturminner

I utkast til forvaltningsplan for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde av 16.12.17 er retningslinjer for private brygger, og slike søknader skal behandles strengt:

Brygger og fortøyningsplass:

Brygger utgjør en spesiell utfordring, både landskapsmessig, for natur- og kulturmiljøer og i forhold til allmennhetens muligheter for friluftsliv og ferdsel. Søknader om nye brygger eller utvidelse av eksisterende brygger i nasjonalparken skal derfor vurderes strengt. Tillatelse til bygging av brygge etter unntaksbestemmelsen kan kun vurderes der det allerede er eksisterende brygger som enten fjernes eller samles i fellesbrygge. Andre tilfeller må behandles etter § 4 (verneforskriften har en egen bestemmelse om konstruksjoner og installasjoner for allment friluftsliv, jf. kap. 3.3.1. Bestemmelsen i § 3 pkt. 1.3 d vil derfor gjelde brygger mv. for andre formål, f. eks private fritidsboliger).

Vedlikeholdsmudring:

I NP skal vedlikeholdsmudring kunne fortsette for eksisterende brygger og anlegg, hvor mudring tidligere har vært gjennomført. Dette er søknadspliktig. Mudring er normalt strengt regulert i annet lovverk og må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle.

Oppbevaring av båt på land:

Joller kan trekkes på land for midlertidig oppbevaring. Dette gjelder mindre båter som trekkes på land ved egen båtplass eller båtfeste uten bruk av motorredskap/kran. Det er ikke anledning for vinterlagring av båter på land i nasjonalparken.

Vurdering

Verneforskriften § 3 slår fast at alle inngrep inkludert anlegg og innretninger i utgangspunktet er forbudt. Dette gjelder også brygger, og forvaltningsplanen slår fast at slike søknader skal behandles strengt. Det er en åpning for å enten rive eksisterende anlegg med oppføring av nytt, eller nye anlegg ved samling i fellesanlegg. Etter forvalters vurdering innfris ikke kravene i det omsøkte tiltaket ettersom ingen anlegg fjernes og anlegget er kun for bruk av en enkelt eiendom (ingen fellesbrygge).

Brygger bidrar til en bit-for-bit nedbygging av nasjonalparken og kan påvirke landskap, friluftsliv, geologi, naturmiljø m.fl. Retningslinjene er vedtatt for å avgrense denne nedbyggingen.

Samlet belastning får betydningen gjennom en gradvis nedbygging. Det er fare for presedens av tiltaket, og det er mange som kunne tenke seg å etablere brygge på sin eiendom. Nasjonalparkstyret mottar flere tilsvarende søknader per år. Brygger er privatiserende og nedbygger strandsonen, og kan også true biologisk mangfold i mange områder. Økosystembelastning (jf nml § 10) i dette området anses som begrenset.

Kunnskapsgrunnlaget (§ 8) i området er godt og basert på feltbefaringer samt innhenting av kunnskap fra verneprosess, kartlegginger og offentlige funn. Tiltaket vil muligens påvirke havbunnen negativt, men det er ingen naturtyper registrert i området, Strandsonen bærer preg av vegetasjonsfattig mudderbunn. Førre-var-prinsippet (§ 9) er vurdert å være aktuelt.

§ 11 forutsettes ivaretatt gjennom vilkår for gjennomføring og § 12 vurderes som lite aktuell i saken.

Konklusjon

Forvalter anbefaler at søknaden gis avslag.

Anne Grethe Bakkegaard
Sak: Byggesak/Arendal kommune, 21/10468

Til Statsforvalteren i Agder

Gjelder søknad om dispensasjon for å montere flytebrygge.

Jeg viser til søknad m/vedlegg og brev sendt 9.8.21 til Statforvalteren.

Det er jo ofte sånn av man kommer på momenter underveis, jeg tenker derfor at flg kan tas med i vurderingen;

- 1) Størrelsen på flytebrygga: Vi har søkt om en bredde på 2 meter, fordi dette er hyllevare hos forhandlere, og derfor mest alminnelig. Det er imidlertid ikke noe i veien for at vi kan ha en smalere flytebrygge, eks mellom 120-150 cm bred. Hensikten med brygga er jo å legge til og fortøye småbåt, legge ut kano/kajakk, osv. Den skal ikke møbleres på noen som helst måte.
- 2) Tidsbegrensing: Dersom en tidsbegrensning er avgjørende for å få tillatelse, vil jo det være bedre for oss enn et avslag. Vi tenker da på 5 – 10 år, med mulighet for forlengelse v/søknad, f.eks.

Vil også kommentere feil info fra nabo Nilsen, som påpeker at området er offentlig/kommunal eiendom. Det er det jo ikke, og det fremgår jo også i søknaden at grunnen er i familiens eie.

Sandum, 22.9.21

Anne Grethe Bakkegaard

Fra: Anne Grethe Bakkegaard[annegb01@gmail.com]
Sendt: 20.06.2022 21:31:48
Til: Postmottak SFAG[sfagpost@statsforvalteren.no]
Tittel: Fwd: Raet Nasjonalpark

Vennlig hilsen
Anne Grethe Bakkegaard
Tlf: +47 906 71 848

Videresendt melding:

Fra: Anne Grethe Bakkegaard <annegb01@gmail.com>
Dato: 20. juni 2022 kl. 20:13:25 CEST
Til: fmaypost@statsforvalteren.no
Emne: Raet Nasjonalpark

Viser til vedlagte dokumenter - klagesak - som bes behandlet i Styret for Raet Nasjonalpark.

Mvh
Anne Grethe Bakkegaard

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	27/22	16.09.2022

Omdisponering av midler 2022- Økonomirapport 3.kvartal

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret vedtar å omdisponere eventuelle restmidler til andre pågående prosjekter. Dersom Miljødirektoratet samtykker til det vil et beløp også gis i gave til Arendal undervannsklubb til oppgradering av båt under forutsetninga av at verneområdeforvaltningen kan disponere båten.

Saksopplysninger

Følgende er rapportert inn via SFAG til Miljødirektoratet 1.9.2022

M1709 Tiltaksmidler; ca 2 mill igjen, skal brukes ila året

M1710 Drift av styret 88 079 igjen, benyttes ila året

M1805 Forvaltningsplan; 250 000 kr, skal brukes,

M1806 Besøksstrategi mm; -5125 (Kan belastes M 1805 – feilføring fra min side trolig)
– For øvrig skrivefeil i navnet

M2014 Velkomstsenter midler fra AFK: har purret på faktura fra velkomstsenter flere ganger, blir stående inntil videre

M2101 Mink- disse bør gis til SNO??? Ikke mitt prosjekt)

M2205 Marin kartlegging i Raet 0.5 mill overført til HI

For tiltaksmidler:

	Type tiltak	Beskrivelse	Beløp	Pri orit et	Disponert	
1	Informasjon	Kartbrosjyre geologi	100 000	1	0	Venter på NGU
2	Informasjon: Prosjektering av innfallsporter	Kontakt anropsavtale inngått med Asplan Viak AS.	500 000	1	335914	Aktiv
3	Informasjon: Produksjon og utsetting av skiltstativ med skilt	Plakater er produsert, må produseres stativ og settes ut på innfallsporter. Portaler må bestilles.	1300 000	1	0	Avventer anrops avtale- omdispo- nere?
4	Tilrettelegging	Alternative bålpanner Spornes m.flere	50 000	1	52477	Ferdig
5	Skjøtsel av (tre) vegetasjon Spornes skjøtsel + gjerder	Beitedyr, tilsyn og rydding	300 000	1	547151	Inkluderer tiltak andre steder (pkt 10 og 15)
6	Uttak av introduserte arter	Pågående prosjekt med Mink i regi av SNO som bør videreføres	150 000 200 000	1	20000	Aktiv
7	Beiting og lyngbrenning	Kystlynghei brenning og beiting	300 000 250 000	2	55000	Inkl faktura for 2021
8	Slått	Ruagerkilen m.m	50 000	2	50000	Aktiv
9	Beiting og lyngbrenning	Gjerder til småfe/storfe	100 000	2	186119	Kjøpt inn Nofence til bruk i hele NP
10	Uttak av introduserte arter	Oppdrag i verneområdet generelt mot fremmede planter som rynkerose, berberis, platanlønn, buskfuru, sitka m.m.	350 000	2	55160	Aktiv, kommer flere oppdrag
11	Informasjon	Uttak av steiner Hasseltangen og bearbeiding til geologitstilling	150 000		0	Oppstart høsten 2022
12	Informasjon	Brosjyre Raet NP + støtte til bok	75 000	2	0	Bok utgår
13	Prosjektering av Haslebukta rør/bru	Innhente enkelt kostnadsoverslag og forprosjekt på tiltaket- grunnlag for at styret kan velge løsning	40 000	2	0	Oppstart høsten 2022
14	Restaurering Haslebukta	Bro eller rør? 1,5mill vs 0,5 mill Prosjektering og utlysning av oppdrag.	1,5 mill	3		
15	Skjøtsel av (tre) vegetasjon	Skjøtsel av kulturlandskap i verneområdene i tråd med forvaltningsplaner andre områder	550000	3		
16	Restaurering	Vaodden hytteruin	350000	3		
17	Rydding	Fjerne Lekter Rødøya	1,8-1 mill	3		
18	Restaurering	Steingjerder	?	2		
		Sum 1. og 2. pri	3 465 000		2 051 822	

Vurdering

Den største ubrukte posten er knyttet til skilt for innfallsporter. Her har det tatt til for SFAG å lande avtaler som vi kan benytte. Det er nå laget en avtale for bestillinger av treskilt og etter signering av tiltredelse (styreleder) så kan forvalter bestille tavler på denne avtalen. En tilsvarende avtale på stålskilt har frist 30.9.22.

Forvalter foreslår å omdisponere beløp som ikke kan fakturert til skilt for inneværende år til andre pågående prosjekter samt gave til Arendal undervannsklubb.

Arkivsaksnummer: 2022/185-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 08.09.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	28/22	16.09.2022

Gave til Arendal Undervannsklubb

Innstilling fra forvalter

Raet nasjonalparkstyre vedtar å gi gave til Arendal Undervannsklubb på kr _____ øremerket innkjøp eller oppgradering av båt til bruk for rydding av havbunn og som skal være disponibel etter felles avtale med verneområdeforvalningen

--- slutt på innstilling ---

Saksopplysninger

Arendal undervannsklubb bidrar med rydding av søppel og spøkelsesfiskeredskaper på havbunnen i Raet nasjonalpark, og er en ivrig bidragsyter i kampen mot spøkelsesfiske.

I år had de frivillig ryddet over 100 redskaper og i løpet av de siste tiårnee har klubben tatt opp flere tusen redskaper. Båten de bruker til rydding (en eldre rihb) er nå helt utslitt. De kan bytte pontong (?) for ca 90 000 – eventuelt vil det koste ca 400 000 for en ny egnet båt (Polarcircle 680 arbeidsbåt).

Til dette har de opprettet en spleis, som det foreløpi (8.9.22) bare er kommet inn 1100 kr på.

1 100 kr **3 givere** **76 dager igjen** [Del](#) [Støtt spleisen](#)

1 100 kr 0 % av 150 000 kr [Eksibelt mål](#)

[Beskrivelse](#) [Aktivitet](#)

Hjelp Arendal Undervannsklubb med ny båt/større reparasjon av dagens båt

Alle pengene som samles inn øremerkes til ny båt/reparasjon av den vi har i dag. Vi ønsker å opprettholde god aktivitet i klubben og vil fortsette og bidra til et renere hav.

Opprettet av **Arendal Undervannsklubb**
 [Anita Røed Eliassen](#) er ansvarlig for spleisen
[Snakk med innsamleren](#)

Pengene utbetales til **ARENDALE UNDERVANNSKLUBB**
Orgnr. 993 831 174

 Stoler du på denne spleisen?
[Gi din mening](#)

[Del innmeldingen](#)

Arkivsaksnr: 2022/185-0

Saksbehandler: Jenny Marie Gulbrandsen

Dato: 08.09.2022

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	29/22	16.09.2022

Signering av tiltredelsesavtale på skiltstativ

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret tiltrer anropsavtalen og leder signerer tiltredelsesavtalen.

Saksopplysninger

Se vedlegg.

Tiltredelsesavtale

Rammeavtale for design, produksjon og levering av skilt i cortenstål og tre

Mellom

Raet nasjonalparkstyre

og

Statsforvalteren i Agder

Statsforvalterne har som forvaltningsmyndighet for verneområder ansvar for at naturtilstanden i verneområdene opprettholdes og bedres.

Statsforvalterne har behov for anskaffelse av 2 rammeavtaler for design, produksjon og levering av skilt i cortenstål og tre iht. Designmanualen for Norges nasjonalparker. Statsforvalterne er i planleggingsfasen for gjennomføring av anskaffelsen.

En rammeavtale er en avtale mellom en eller flere oppdragsgivere og en eller flere leverandører, som har til formål å fastsette kontraktsvilkårene for de kontraktene som skal inngås i løpet av den perioden rammeavtalen varer.

Dette betyr at avtalen i all hovedsak skal regulere de vilkårene som vil gjelde når oppdragsgiveren bestiller noe på avtalen (gjør et avrop) og leverandøren skal levere det som er bestilt.

Slike betingelser er typisk priser, leveringstider, krav til levering og evt. montering, krav til kompetanse, fakturarutiner, transportmetoder, miljøegenskaper osv. Altså alle forhold som har med leveringen og kvaliteten på varene eller tjenestene å gjøre. Og prisen da selvsagt.

En konkurranse om en rammeavtale, dreier seg da i realiteten om retten til å kunne levere de aktuelle varene og tjenestene til oppdragsgiveren. Det gir også oppdragsgiveren en eller flere faste leverandører å forholde seg til i avtaleperioden. En rammeavtale kan således gi bedre priser, fleksibilitet og administrative innsparinger for oppdragsgiver.

Når konkurransen er gjennomført og avtalen er signert, har oppdragsgiveren mulighet til å gjøre avrop på rammeavtalen.

Det vil bli utarbeidet prosedyre for avrop og avropsmaler som skal benyttes ved bestilling på rammeavtalene som vil forenkle prosessen. Leverandøren må svare relativt raskt etter at bestillingen er mottatt, og ordrebekreftelsen vil ligge til grunn for det oppdragsgiveren skal motta og betale.

Det skal inngås en ikke eksklusiv rammeavtale med 1 leverandør. At rammeavtalen er ikke eksklusiv vil si at oppdragsgiver forbeholder seg retten til å inngå avtaler/utlyse konkurranser for anskaffelser av tjenester eller varer som ellers omfattes av rammeavtalen der det etter oppdragsgivers vurdering er hensiktsmessig.

Denne retten er likevel ikke helt ubegrenset da det går en grense ved misbruk. Dersom man har anvendt rammeavtaler på en måte som hindrer, begrenser eller vrir konkurransen. Rammeavtalens anslåtte maksimale mengde og/eller verdi er ikke et uttrykk for noen kjøpsforpliktelse eller garantert volum.

Avtalene vil også kunne gjelde for samtlige nasjonalpark- og verneområdestyrer i regionene under den enkelte statsforvalter, og som finner det som hensiktsmessig å være med på disse fellesavtalene.

Avtalene avgrenses mot rammeavtalen som Miljødirektoratet har inngått på verneskilt på vegne av alle forvaltningsmyndigheter. Avtalene avgrenses videre mot fundamentering og montering av skiltsystem som vil utgjøre en egen avtale.

Anskaffelsen deles videre opp i to rammeavtaler fordi skiltsystem i cortenstål og tre ikke produseres av de samme leverandørene. Rammeavtalen for skiltsystem i cortenstål gjennomføres først, og tar sikte på å inngå kontrakt for denne rammeavtalen ca. uke 20/2022. Tidsplanen for kontraktsinngåelse for rammeavtale for skiltsystem i tre vil derfor forskyves noe før kontrakt kan inngås.

Ved signering av dette dokument tiltrer [nasjonalpark-/verneområdestyrer] rammeavtalene for design, produksjon og levering av skiltsystem i cortenstål og tre.

Leverandøren vil sende elektronisk faktura til hver virksomhet. Organisasjonsnummer og hva faktura skal merkes med avtales mellom det enkelte nasjonalpark- og verneområdestyrer og den enkelte statsforvalter for det enkelte avrop/bestilling.

For **Raet nasjonalpark**

- Digital signatur -

Styreleder Robert C Nordli

Dato og signatur

For **Statsforvalteren i Agder**

- Digital signatur -

Avdelingsdirektør Ingunn Løvdal

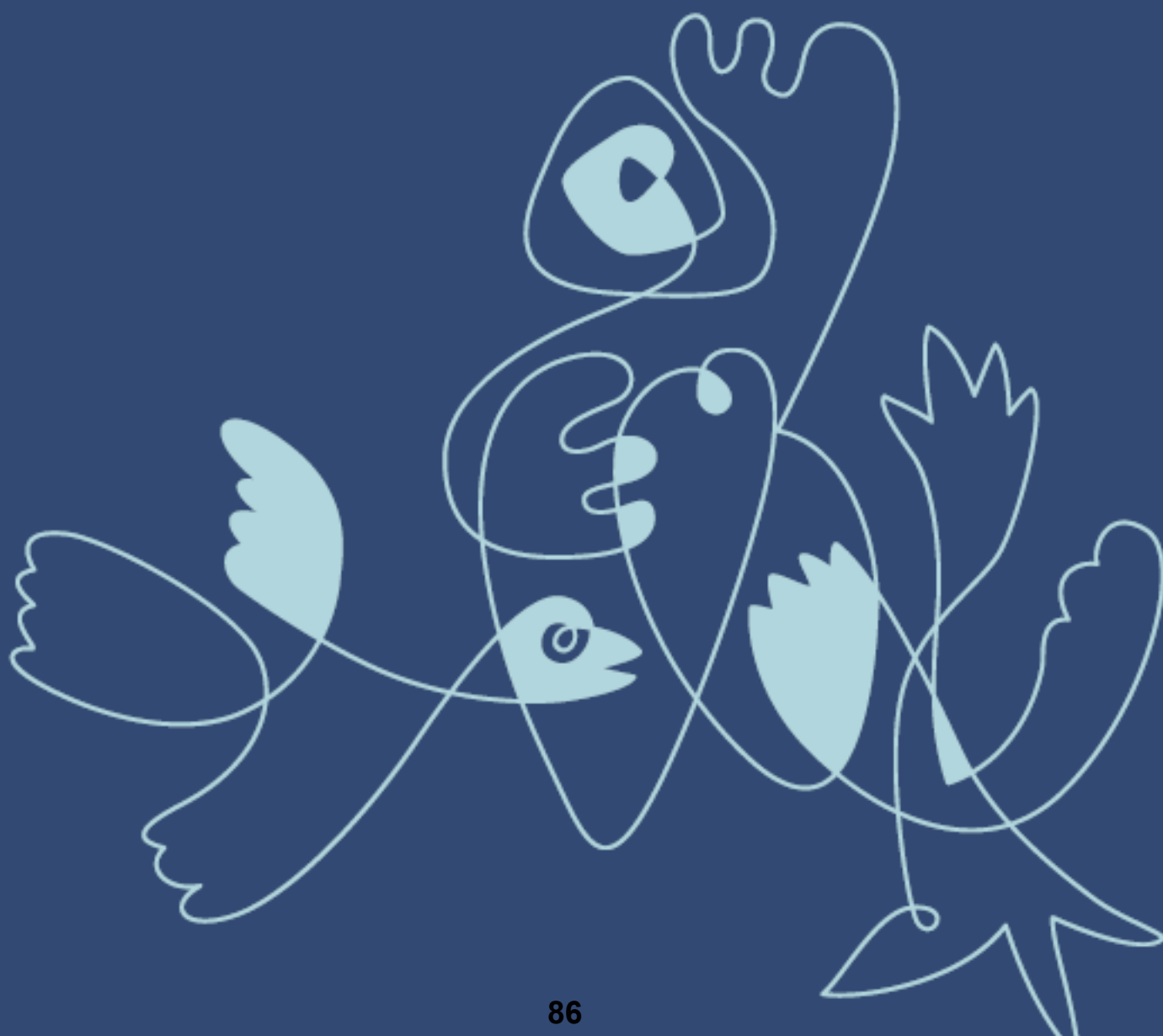
Dato og signatur

Prosedyre for avrop

Rammeavtale for skilt i tre

Saksnr.: 2022/51

Innhold

Overordnet	3
Avtaledokument.....	3
Definisjoner	3
Hvem kan bestille og hvem leverer?.....	3
Statsforvalterne	3
Nasjonalpark- og verneområdestyrer	4
Hva kan bestilles under rammeavtalen?.....	5
Skilt i tre.....	5
Tilleggsskilt i eik (ubehandlet).....	5
Transport og levering	6
Avropsfrister og leveringsfrist	6
Kontaktpersoner	7
Kontaktpersoner for bestillinger og tilbud.....	7
Kontaktperson for rammeavtalen	7
Hvordan gjennomføre en bestilling?	7
Trinn 1: Utarbeide bestilling	7
Trinn 2: Motta bestillingsbekreftelse	7
Trinn 3: Inngå kjøpsavtale	8
Trinn 4: Endringer	8
Trinn 5: Oppfølging og fakturering	9

Vedlegg 1: Oversikt over nasjonalpark- og verneområdestyrer som kan tilslutte seg avtalen

Vedlegg 2: Tilslutningsavtale, mal

Vedlegg 3: Bestillingsskjema, mal

Overordnet

Denne prosedyren gjelder for avrop under rammeavtale inngått 22.06.2022 med Reklameservice AS om levering av skilt i tre.

Rammeavtalen omfatter produksjon og levering av skilt i tre, som skal produseres i tråd med Designmanualen for Norges Nasjonalparker utarbeidet av Miljødirektoratet.

Rammeavtalen skal som den klare hovedregel benyttes når det oppstår behov for skilt i tre som dekkes av avtalen. Dersom rammeavtalen ikke benyttes for å dekke et behov, skal dette avklares i samråd med STAF ved å sende en begrunnelse til stafpost@statsforvalteren.no. Eventuelle fravik vil bli dokumentert på rammeavtalens saksnummer i arkivet.

Avtaledokument

Rammeavtalen består av følgende avtaledokumenter:

- **Rammeavtalen (SSA-R):** Generell avtaletekst med bilag (signert av STAF)
- **Kjøpsavtalen (SSA-K):** Generell avtaletekst med bilag (signeres av den enkelte oppdragsgiver når det gjøres avrop).

For ordens skyld gjør vi oppmerksom på at avtaledokumentene inneholder forretningshemmeligheter og at opplysningene må behandles deretter.

Definisjoner

- **Oppdragsgiver:** Med oppdragsgiver menes den enkelte statsforvalter og det enkelte nasjonalpark- og verneområdestyret som foretar avrop under rammeavtalen.
- **Avrop:** Når det gjøres en bestilling av skilt under rammeavtalen skjer det et avrop.

Hvem kan bestille og hvem leverer?

Statsforvalterne

Representanter for alle statsforvaltere vil kunne foreta avrop under rammeavtalen. Rammeavtalen er delt inn i 5 regioner. Oversikten nedenfor viser hvilken leverandør som leverer skilt til hvilke regioner/statsforvaltere.

Nr.	Region	Oppdragsgiver	Leverandør
1.	Rogaland og Agder	Statsforvalteren i Rogaland Statsforvalteren i Agder	Reklameservice AS
2.	Vestfold og Telemark, Oslo og Viken	Statsforvalteren i Vestfold og Telemark Statsforvalteren i Oslo og Viken	Reklameservice AS
3.	Nordland, Trøndelag, Møre og Romsdal	Statsforvalteren i Trøndelag Statsforvalteren i Nordland	Reklameservice AS

		Statsforvalteren i Møre og Romsdal	
4.	Innlandet og Vestlandet	Statsforvalteren i Innlandet Statsforvalteren i Vestland	Reklameservice AS
5.	Troms og Finnmark	Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Reklameservice AS

Nasjonalpark- og verneområdestyrer

Representanter for det enkelte nasjonalpark- og verneområdestyret har opsjon til å kunne foreta avrop på rammeavtalen som gjelder for den regionen deres statsforvalter hører inn under.

Følgende nasjonalpark- og verneområdestyrer har allerede inngått tiltredelsesavtale med en statsforvalter og kan gjøre avrop på rammeavtalen ved oppstart:

Nr.	Delkontrakt	Nasjonalpark- og verneområdestyrer
3.	Region Nordland, Trøndelag, Møre og Romsdal	Børgefjell nasjonalparkstyre Blåfjella/Skjækerfjella-Lierne nasjonalparkstyre Skarvan og Roltdalen og Sylan nasjonalparkstyre Skardsfjella og Hyllingsdalen verneområdestyre Nasjonalparkstyret for Forollhogna Nasjonalparkstyret for Femundsmarka og Gutulia Trollheimen verneområdestyre Verneområdestyret for Geiranger-Herdalen landskapsverneområde
4.	Region Innlandet og Vestland	Nasjonalparkstyret for Fulufjellet Dovrefjell nasjonalparkstyre Langsua nasjonalparkstyre Reinheimen nasjonalparkstyre Rondane nasjonalparkstyre Sølen verneområdestyre Nasjonalparkstyret for Jotunheimen og Utladalen
5.	Region Troms og Finnmark	Lyngsalpan verneområdestyre Nordkvaløya-Rebbernesøya verneområdestyre Rohkunborri nasjonalparkstyre Seiland nasjonalpark Stabbursdalen nasjonalpark Øvre Pasvik nasjonalparkstyre Ånderdalen nasjonalparkstyre

En liste over andre nasjonalpark- og verneområdestyrer som kan tilslutte seg avtalen som opsjon, er inntatt i vedlegg 1. Dette forutsetter at det først inngås en tilslutningsavtale med statsforvalter.

Vedlegg 1: Oversikt over nasjonalpark- og verneområdestyrer som kan tilslutte seg avtalen

Hva kan bestilles under rammeavtalen?

Skilt i tre

Rammeavtalen omfatter produksjon og leveranse av skilt i tre. Skiltene skal utformes og produseres etter maler og retningslinjer i Designmanualen for Norges nasjonalparker: <https://designmanual.norgesnasjonalparker.no>.

Tabellen nedenfor viser hvilke skiltstørrelser som kan bestilles. Det gjelder ulike priser, avhengig av antall skilt som bestilles. Prisene fremgår av kjøpsavtalen (SSA-K) bilag 7.

Type skilt	Størrelse	Antall skilt	Tresort
Rette Skilt	1250x2000 mm	1-5	Malmfuru
		6-10	
		11-30	
	950x2000 mm	1-5	
		6-10	
		11-30	
	750x2000 mm	1-5	
		6-10	
		11-30	
	250x1500 mm	1-5	
		6-10	
		11-30	
Miniskilt	250x1500 mm	1-5	
		6-10	
		11-30	

Skiltene skal levers ferdige for fundamentering og ha et minimum levetid på 15 år. Alt trevirke som brukes skal være FSC-sertifisert eller tilsvarende. Leverandøren vedlegger et sertifiseringsbevis ved hver bestilling.

Skiltene er nærmere beskrevet i kravspesifikasjonen (kjøpsavtalen bilag 1) og leverandørens løsningsbeskrivelse (kjøpsavtalen bilag 2), som den enkelte oppdragsgiver har tilgang til.

Tilleggsskilt i eik (ubehandlet)

Oppdragsgiver har opsjon på skilt i ubehandlet eik.

Tabellen nedenfor viser hvilke skiltstørrelser som kan bestilles. Det gjelder ulike priser, avhengig av antall skilt som bestilles. Prisene fremgår av kjøpsavtalen (SSA-K) bilag 7.

Type skilt	Størrelse	Antall skilt	Tresort
Rette Skilt	1250x2000 mm	1-5	Eik (ubehandlet)
		6-10	
		11-30	
	950x2000 mm	1-5	Eik (ubehandlet)
		6-10	
		11-30	
	750x2000 mm	1-5	Eik (ubehandlet)
		6-10	
		11-30	
	250x1500 mm	1-5	Eik (ubehandlet)
		6-10	
		11-30	
Miniskilt	250x1500 mm	1-5	Eik (ubehandlet)
		6-10	
		11-30	

Transport og levering

Leverandøren skal transportere skilt til alle regionene. Nærmere transport og leveringssted avtales for hvert avrop. Prisene for transport fremgår av kjøpsavtalen (SSA-K) bilag 7. Dersom det er ønskelig, kan oppdragsgiver også selv sørge for transport fra leverandøren og til ønsket leveringssted.

Avropsfrister og leveringsfrist

Leverandøren har en leveringsfrist på seks uker, men skal samle mottatte bestillinger til følgende faste datoer:

- 1. mars
- 15. april
- 1. juli

Dette betyr at skiltene i prinsippet kan bestilles når som helst, men at leveringsfristen ikke vil begynne å løpe før på den tidsmessig nærmeste av disse tre datoene.

Eksempel: Dersom en bestilling er sendt til leverandøren 1. april, vil leveringsfristen være seks uker etter 15. april (andre bestillingsfrist). Dersom bestillingen er sendt til leverandøren 20 juni er leveringsfrist seks uker etter 1. juli (tredje bestillingsfrist).

Kontaktpersoner

Kontaktpersoner for bestillinger og tilbud

Oppdragsgiver	Leverandør
Den enkelte statsforvalter/nasjonalpark- og verneområdestyre skal i forbindelse med hvert enkelt avrop angi kontaktperson i kjøpsavtalen (SSA-K) bilag 6.	Navn: Lars Fredly Stilling: Markeds- og utviklingssjef Telefon: 975 41 354 e-post: lars.fredly@reklameservice.no

Kontaktperson for rammeavtalen

STAF	Leverandør
Navn: Kjersti Fosse Stilling: Seniorrådgiver Telefon: 37 01 78 06/479 12070 e-post: kjfos@statsforvalteren.no	Navn: Lars Fredly Stilling: Markeds- og utviklingssjef Telefon: 975 41 354 e-post: lars.fredly@reklameservice.no

Hvordan gjennomføre en bestilling?

Nedenfor beskrives hvordan en bestilling gjennomføres. **Husk å dokumentere prosessen i Elements.**

Trinn 1: Utarbeide bestilling

Aktivitet	Dokumenter
Sjekk at det du ønsker å bestille er omfattet av rammeavtalen. Fyll deretter ut bestillingsskjema del I, som du sender til kontaktpersonen hos leverandøren. Dersom det er tvil om ytelsen er omfattet av rammeavtalen, bør spørsmålet alltid forelegges STAF for kvalitetssikring eller uttalelse.	Vedlegg 2: Bestillingsskjema, mal

Trinn 2: Motta bestillingsbekreftelse

Aktivitet	Dokumenter
Leverandøren plikter å bekrefte bestillingen ved å fylle ut del II av bestillingsskjemaet. Med mindre annet er avtalt, skal bestillingsbekreftelsen sendes innen 7 dager etter at bestillingen er mottatt.	Vedlegg 2: Bestillingsskjema, mal

<p>Sjekkliste for tilbud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er treverket FSC-sertifisert? Leverandøren skal vedlegge sertifiseringsbevis. • Er skiltene produsert etter maler og retningslinjer for Norges nasjonalparker? https://designmanual.norgesnasjonalparker.no • Leveres skiltene i avtalt tresort (malmfuru eller ubehandlet eik)? <p>STAF vil foreta regelmessige kontroller av om prisene er i henhold til avtalen.</p>	
---	--

Trinn 3: Inngå kjøpsavtale

Aktivitet	Dokumenter
<p>Når du har mottatt bestilling bekreftelse fra leverandøren, fyller du ut og signerer mal for kjøpsavtale (SSA-K). Du skal kun fylle ut følgende bilag:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bilag 6: Administrative bestemmelser Her angir du hvem som skal være din kontaktperson i tabellen under overskriften «Kundens kontaktperson». • Bilag 7: Samlet pris og prisbestemmelser Her skal du <u>kun</u> angi faktureringsdetaljer under overskriften «Avtalens punkt 3.2 Faktureringstidspunkt og betalingsbetingelser». <p>Send den ferdig utfylte og signerte kjøpsavtalen til leverandøren for signering. Det utfylte bestillingsskjemaet legges ved, slik at det blir en del av avtalen.</p>	<p>Vedlegg 2: Bestillingsskjema, mal Kjøpsavtale (SSA-K), mal</p>

Trinn 4: Endringer

Aktivitet	Dokumenter
<p>Endringer av leveransen skal skje skriftlig og skal undertegnes av bemyndiget representant for oppdragsgiver og leverandør. Leverandøren skal føre en fortløpende</p>	<p>Inngått kjøpsavtale (SSA-K) bilag 9</p>

<p>katalog over endringene som utgjør bilag 9. Før en endring avtales bør denne alltid kvalitetssikres av eller forelegges STAF for uttalelse.</p>	
--	--

Trinn 5: Oppfølging og fakturering

Aktivitet	Dokumenter
<p>Følg opp at leveransen er i tråd med tilbudet og kontrakten. Dersom det er mangler ved leveransen eller leveransen er forsinket, skal leverandøren ilegges sanksjoner (misligholdsbeføyelser eller dagbøter). Ta gjerne kontakt med STAF for rådgivning.</p> <p>Alle priser som fremgår av kjøpsavtalen (SSA-K) bilag 7 er ekskl. mva. og inkluderer alle direkte og indirekte kostnader leverandøren har ved produksjon av skilt. Prisen pr. skilt er ellers avhengig av hvor mange skilt som bestilles. Leverandøren skal samle alle bestillinger som er mottatt fra alle statsforvaltere og nasjonalpark- og verneområdestyrer til følgende datoer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1. mars • 15. april • 1. juli <p>Betaling skal skje etter faktura per 30 (tretti) kalenderdager. Fakturagebyr aksepteres ikke.</p> <p>STAF vil foreta regelmessige kontroller av om prisene er i henhold til avtalen.</p>	<p>Inngått kjøpsavtale (SSA-K)</p>

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	30/22	16.09.2022

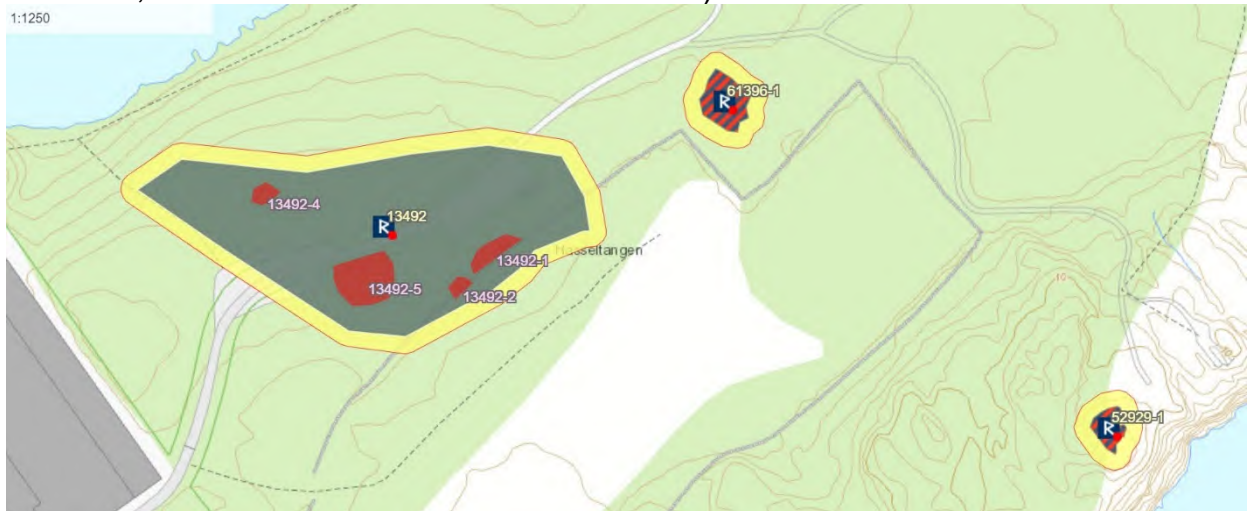
Endring av innfallsport Hasseltangen

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret vedtar de fremlagte skissene for innfallsport Hasseltangen LO0004, LO0006 med endringene som fremgår av LO010.

Saksopplysninger

Etter dialog med Agder Fylkeskommune avd for Kulturmiljø og -turisme så ble det klart at det ville bli krevende å få reetabler toaletter og p-plass på «indre P-plass» på Hasseltangen. Innfallsporten ligger i områder med kulturminner (som er planert for flere tiår siden, men hvor det kan være rester i bakken).

Etter drøftingsmøte ble avholdt med Kultur avd med følgende tema:

Behov for avklaringer:

1. Fjerne p-plass (tilbakeføring) hva kan vi gjøre?
2. Skilting indre p-plass – hvordan?
3. Toalett? Plassering? Hva er mulig og best for drift/besøkende?
4. Tilkobling VA?
5. Restaurering av gravhaug ved Viewpoint – kan AFK presentere hva som er ønsket?

Asplan Viak har laget nye forslag som innebærer:

- P-plass flyttes fra «Indre» til «nest innerste» nåværende p-plass. Indre p-plass restaureres til naturtomt. Se vedlegg LO004.
- Toalett fjernes fra indre p-plass og settes ut nærmere badestrand/eng. Muligheter for påkobling til VA er ikke avklart da dette vil medføre graving i hensynssone til kulturminner. Se vedlegg LO006 og LO010

Dersom denne nye løsningen blir godkjent, så vil Asplan Viak gå videre med prosjektering og gjennomføre søknadsprosess og anbud på valgte utforminger.

Gjenstår på Innfallsport Hasseltangen:

- Avklaringer rundt baderampe med brukerråder for personer med funksjonsnedsettelse
- Dialog med grunneier på fritidsbolig om adkomst Hasseltangen

Plassering toalettbygg langs strand

Plassering toalettbygg innfallsport

Prosjektnavn: **LO-010** Skisse: **G-01**

G-01	Tegning oppsett	02.06.2022	SLS/HT
Rev.	Endringer		

Prosjekt: **Raet Nasjonalpark Hasseltangen**

Oppdragsgiver: **Raet Nasjonalpark**

Oppdragsleder: **AV**

Skisseprosjekt

Dato	Oppdrag	Koordinat	Hyddet
02.06.2022	854504-01	UTM32	M/2000
Skisse	Hyddet	Skisse	Form
SLS	HT	HA	1:100
			A1

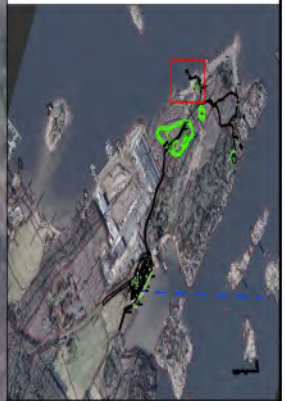
Hasseltangen
Landskapsplan
Toalettbygg

Prosjektnavn: **LO-010** Skisse: **G-01**

S:\Oppdrag\854504\854504_01\854504_01_A1\854504_01_A1_Landskapsplan\854504_01_A1_Landskapsplan.dwg, 08.09.2022, Skisse, Linn Stenlund

Tegnforklaring baderampe

- Baderampe i betong
- Eksisterende sti
- Benker
- Trær, bevares

A-02	Flytte toalettbygg utover hersynssoner	18.08.22	SLS/IHT
A-01	Tegning opprethet	25.05.22	SLS/IHT
Rev.	Revisjon gjelder	Rev dato	Utarbejdet

Prosjekt **Raet nasjonalpark Hasseltangen** Omr./Bnr

Oppdragsgiver **Raet Nasjonalpark** Oppdragsleder **caplan vick AV**

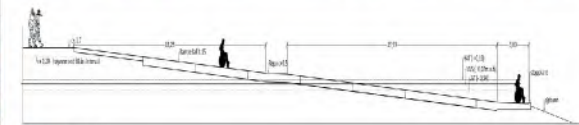
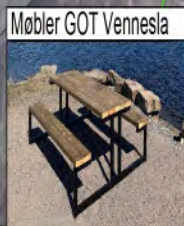
Prosjektet **Anbudsgrunnlag**

Dato	Oppdragsnr./AV	Koordinatsystem	Høydemåleenhet
25.05.2022	634504-01	UTM32	NN2000
Utarbejdet av	Kontrollert av	Godkjent av	Skala
SLS	IHT	HA	1:400 (1:200A1) A3

Hasseltangen
Landskapsplan
Baderampe og toalettbygg

Tegningsnummer **L O -- 006** Revisjon **A-02**

Fig Type El. Lappnr.

LENDESNIITT AV RANPE
Lengdesnitt fra mulighetsstudie til FESTE

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	31/22	16.09.2022

Innfallsport Spornes - drøftinger

Forvalters innstilling

Nasjonalparkstyret vedtar å gå videre med følgende konsepter for Innfallsport Spornes:

Sti ned til tangveien:

Toalett plassering:

Sti mot øst:

Skiltplan (må tilpasses andre valgte løsninger)

Geologiutstilling:

Saksopplysninger

Asplan Viak har utarbeidet forslag til utforming av Innfallsport Spornes.

Fokuset har vært geologiutstillingen, skiltplan, toalett og muligheter for tilrettelagte stier.

Toaletter:

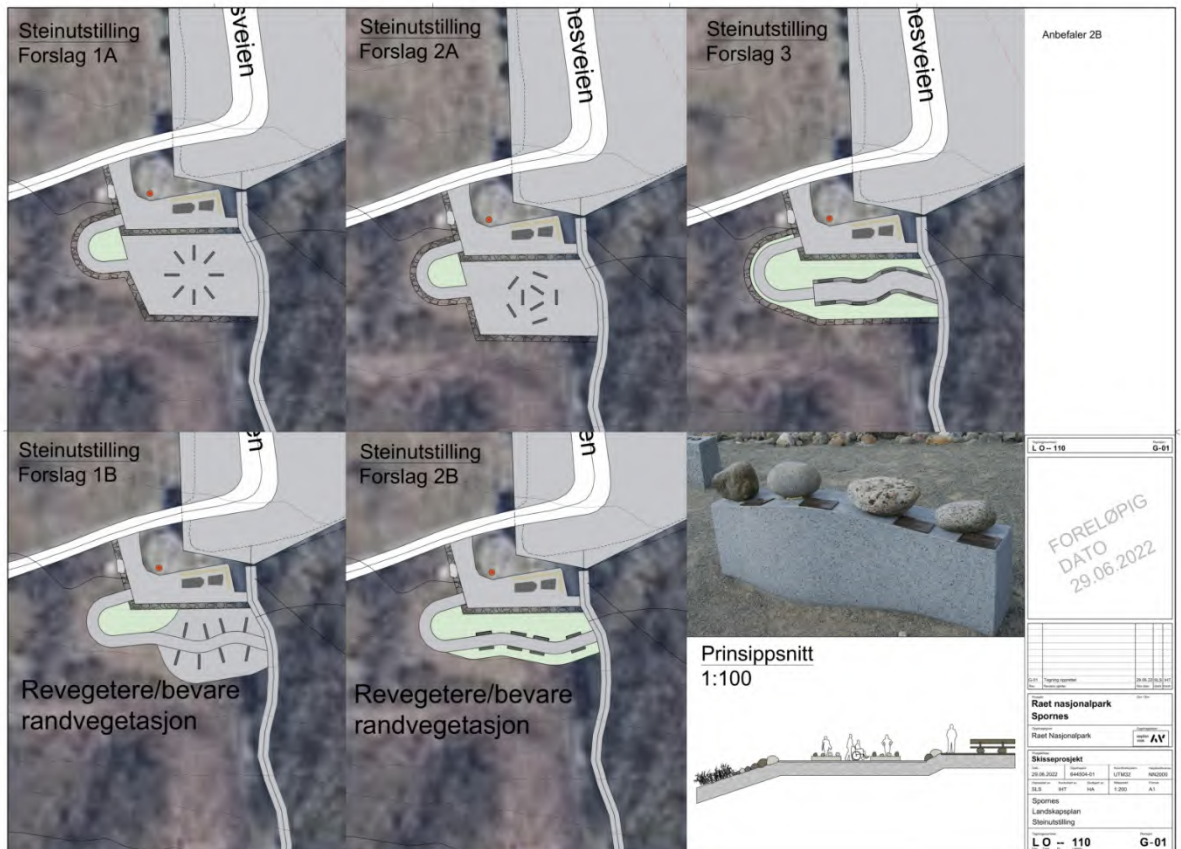
Skiltplan:

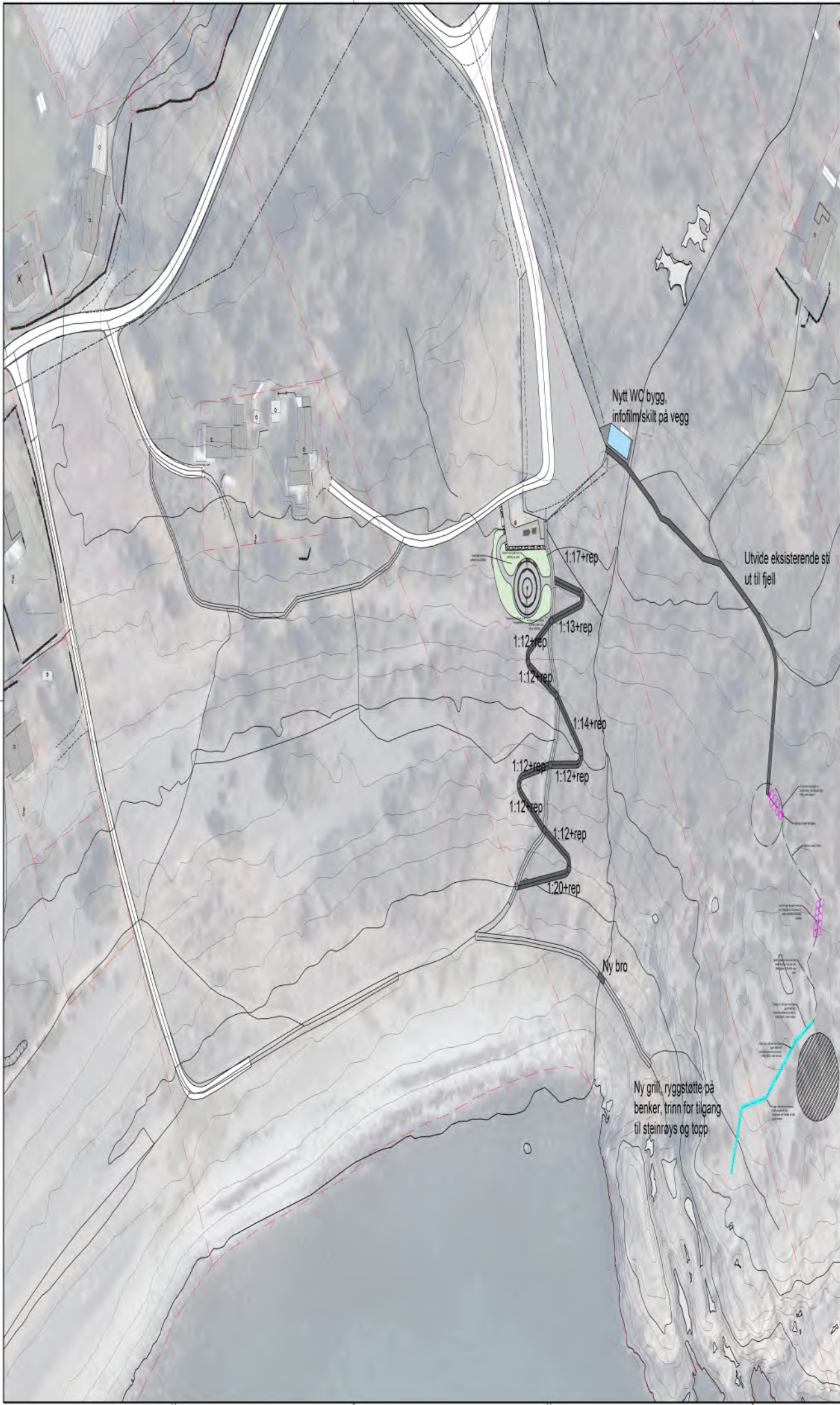

Sti mot øst (Silje fra Asplan Viak har utbedret denne traseen, men medfører enkle broer og muligens noe tilført masse for å komme frem til utsiktspunkt på neset)

Geologitstilling (første utkast- 2 er i vedlegg LO110)

- Fordeler**
- Samlet
 - Mindre inngrep
 - Går rett på mål
 - Lett å orientere seg
 - Alt i en akse
 - Unngår inngrep i strandsonen

- Ulemper**
- Blir inngrep i hele korridoren som berøres av stien, må reetableres med engvegetasjon

Prosjektnavn: **LO-101** Skisse: **G-02**

FORELØPIG
DATO
19.08.2022

Rev	Endringer eller notis	Dato	Utrettet av
G-02	Endringer etter møte	19.08.22 (SLS) HTT	
G-01	Tegning opprettet	29.08.22 (SLS) HTT	
Rev	Designleder	Prosjekt	Utrettet av

Prosjekt
Raet nasjonalpark
Spomes

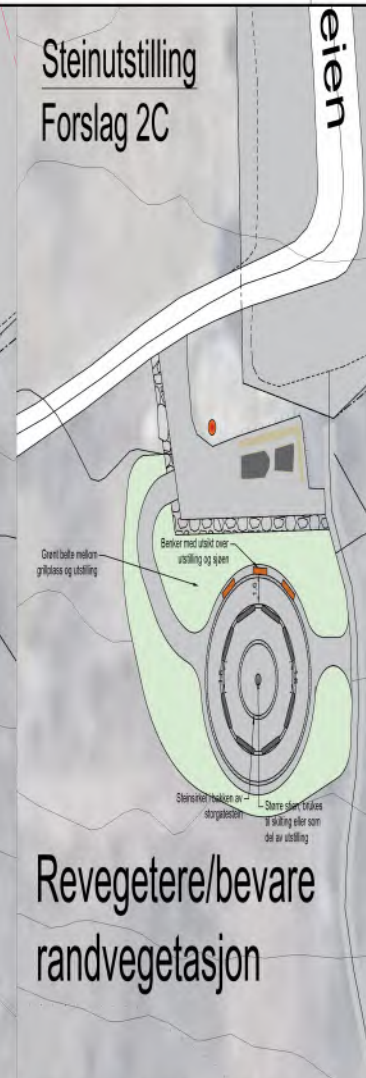
Oppdragsgiver: **Raet Nasjonalpark**

Skisseprosjekt

Dato	Oppdrag	Koordinat	Hydder
29.08.2022	854504-01	UTM32	N4200
Skisse	Hydder	Skisse	Form
SLS	HTT	HA	1:500

Spomes
 Landskapsplan
 Anbefalte utvalg

Prosjektnavn: **LO-101** Skisse: **G-02**

Beskrivelse

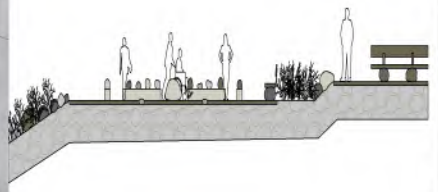
- 1B og 2B har start og slutt punkt som gjør at man kommer veldig fort forbi, mens 1A, 2A og 2C er plasser som oppmuntrer til å bli i område. Med mulighet til repetitiv informasjonsinnhenting i bevegelse.
- 2A og 2C åpner opp for benkeplasser med utsikt over utstillingen og sjøen.
- 2C skaper mer sirkelformet steinformasjon ved at alle utstillingsteinene står på samme sirkel med mulighet for skilting i midten for god plass for bevegelse. 2A blir mer kantete i sirkelen, med mindre plass mellom lagene.

Anbefaler

- Vi anbefaler dermed 2C.

Prinsippsnitt
1:100

Prosjektnummer: LO-110 Skisse: G-02

FORELØPIG DATO 15.08.2022

G-02	Endringer etter møte 20.08.22	15.08.22 (SLS) HTT
G-01	Tegning oppsett	20.08.22 (SLS) HTT
Rev.	Revisjonsgang	Rev. dato Utsen. benev.

Prosjekt: **Raet nasjonalpark Spomes**

Oppdragsgiver: Raet Nasjonalpark Utarbeidet av: **AV**

Skisseprosjekt

Dato	Oppdrag	Koordinat	Hyndring	
20.08.2022	854504-01	LUTMS2	M2000	
Størrelse	Format	Skjema	Form	
SLS	HTT	HA	1:200	A1

Spomes
Landskapsplan
Steinutstilling

Prosjektnummer: **LO-110** Skisse: **G-02**

Fra: Silje Lien Studsrød[silje.studsrod@asplanviak.no]
Sendt: 19.08.2022 14:15:37
Til: Gulbrandsen, Jenny Marie[fmavjmg@statsforvalteren.no]
Kopi: Ida Helen Tørud[IdaHelen.Torud@asplanviak.no];
Tittel: Steinutstilling, Spornes

Hei,

Nå har vi tegnet videre på steinutstillingen på Spornes etter tilbakemeldinger på sist møte.

- Vi anbefaler 2C

Begrunnelse

- 1B og 2B har start og sluttunkt som gjør at man kommer veldig fort forbi, mens 1A, 2A og 2C er plasser som oppmuntrer til å bli i område. Med mulighet til repetitiv informasjonsinnhenting i bevegelse.
- 2A og 2C åpner opp for benkeplasser med utsikt over utstillingen og sjøen.
- 2C skaper mer sirkelformet steinformasjon ved at alle utstillingsteinene står på samme sirkel med mulighet for skilting i midten med god plass for bevegelse. 2A blir mer kantete i sirkelen, med mindre plass mellom lagene.

Hvis du er enig i vår anbefaling så fortsetter vi å detaljere denne, 2C.

Med vennlig hilsen

Silje Lien Studsrød
Analyse, plan og landskap

Kystveien 14
Postboks 701 Stoa
4808 Arendal

M:
T: [417 99 417](tel:41799417)

asplanviak.no
[Abonner på vårt nyhetsbrev](#)

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Raet nasjonalparkstyre	32/22	16.09.2022

Forvaltningsplaner for Raet NP og Søm LVO

Forvalters innstilling

Raet nasjonalparkstyre vedtar oppstart av revidering av forvaltningsplaner for Raet nasjonalpark og Søm landskapsvernområde. Forvalter sender ut en oppstartsmelding til kommuner, fylkeskommune, grunneiere, andre rettighetshavere og aktuelle brukergrupper.

Raet nasjonalparkstyre delegerer til forvalter å leie inn egnet konsulent til kvalitetssikring og utarbeidelse av PDF og papirversjon av forvaltningsplanene. Rammen for dette er 100.000 kr på inneværende budsjett for forvaltningsplaner.

Raet nasjonalparkstyre oppnevner administrativt kontaktutvalg (AKU) og lokal SNO representant til arbeidsgruppe som skal bistå med ferdigstilling og kvalitetssikring av forvaltningsplanene.

Raet nasjonalparkstyre vedtar at Rådgivende utvalg eller en ressursgruppe bestående av medlemmer i det rådgivende utvalg nominert på RU møtet 14.9.22 skal være referansegruppe for arbeidet med forvaltningsplanene.

Det skal avholdes oppstartsmøter i alle tre vertskommuner der kommunene, grunneiere, lag, foreninger og andre kan få en orientering om arbeidet og gi innspill.

Nasjonalparkstyret ber forvalter utarbeide en enkel prosjektplan med fremdriftsplan til nasjonalparkstyrets 4. møte 18.11.2022.

Raet nasjonalparkstyre har følgende innspill til 1.utkast av forvaltningsplanene:

Saksopplysninger

Raet nasjonalpark, Hove LVO og Søm LVO har et godkjent utkast til forvaltningsplan som inneholder de mest vesentlige retningslinjene for tiltak i verneområdene. Hove LVO utgikk i verneprosessen, og i den nye malen fra Miljødirektoratet skal det være en forvaltningsplan per verneområde.

Vinteren 2021/22 ble det sendt ut varsel om oppstart til Rådgivende utvalg (RU), men svært få har fanget opp dette og kommet med tilbakemeldinger.

Forvalter har derfor utarbeidet utkast på gjeldende plattform (fpnv) lansert av Miljødirektoratet som kan brukes som et utgangspunkt for videre arbeid (se vedlagte dokumenter)

I utkastet er svært mye av kunnskapsgrunnlag, bruk, historikk og info om verneverdier identisk, mens retningslinjene er utarbeidet ut ifra de separate verneforskriftene. For en del tema er det laget retningslinjer i form av anbefalinger, for eksempel for bålbrenning og ferdsel.

Det har kommet noen innspill til utkastet på epost i forkant av møtet og forvalter vil også tilgjengeliggjøre innspill fra møtet i RU 14.6.22 for hele styret.

Fra Miljødirektoratet:

Hva skal en forvaltningsplan inneholde?

Forvaltningsplanene skal være presise og kortfattet, slik at forvaltningsplanen blir et funksjonelt verktøy i forvaltningen av verneområdet.

En forvaltningsplan skal:

- presisere og utdype verneformålet og vernebestemmelsene i verneforskriften
- gi retningslinjer for dispensasjonspraksis og bruk av området
- fastsette rutiner for saksbehandling etter verneforskriften
- definere mål for vernet og synliggjøre aktuelle tiltak ved å:
 - angi bevaringsmål for naturtyper (defineres i NatStat)
 - fastsette langsiktige, helhetlige og strategiske mål for å styrke verneformålet, f.eks. om skjøtsel og besøksforvaltning
 - bestemme tiltak for å nå målene og oppsummere dem i en tiltaksplan

(...)

Spesifikke krav om forvaltningsplan eller skjøtelsesplan:

- Nasjonalparker og landskapsvernområder skal ha et utkast til forvaltningsplan klart samtidig med vernevedtaket, jf. naturmangfoldloven §§ 35 og 36. Der det også er aktuelt med skjøtselsplan, skal den inngå i forvaltningsplanen.
- For naturreservat som krever aktive gjenopprettningstiltak, eller der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det foreligge et utkast til plan for skjøtsel samtidig med vernevedtaket, jf. naturmangfoldloven § 37.

Statsforvalteren har ansvar for å utarbeide utkast til forvaltnings- eller skjøtselsplan i forbindelse med verneplanprosessen. Når vernevedtaket er fattet, skal den som utnevnes til forvaltningsmyndighet fullføre planarbeidet.

Når det ikke finnes noe utkast til plan på vernetidspunktet, må forvaltningsmyndigheten ta stilling til behovet og eventuelt lage forvaltnings- eller skjøtselsplan.

Tips:

Arbeidet med forvaltningsplaner må skje i dialog med og involvere relevante brukergrupper, og andre myndigheter. Det er spesielt viktig å involvere grunneiere, rettighetshavere og andre som kan bli direkte berørt av spesifikke retningslinjer i forvaltningsplanen.

I prosessen må det utvikles retningslinjer for å avklare hvordan ulike typer bruk kan foregå innenfor rammen av verneforskriftene. Slik vil forvaltningsplaner gi en mer forutsigbar forvaltning av verneområdene, og kan bidra til å dempe konflikter.

Rådene er i stor grad basert på erfaringer og behov knyttet til nasjonalparker og andre store verneområder. For verneområder med færre eller enklere problemstillinger kan planprosessen gjøres enklere:

Prosjektplan:

Forvaltningsmyndigheten lager en prosjektplan for å sikre god fremdrift i arbeidet med forvaltningsplanen.

- Forklar bakgrunnen for forvaltningsplanen, hva som er formålet den, hva som er prosjektmålene, og hvem som er målgrupper.
- Prosjektplanen skal vise hvordan arbeidet med forvaltningsplanen skal organiseres. Herunder hvilke referansegrupper/rådgivende utvalg som skal opprettes, og hvilken rolle de skal ha i forvaltningsplanprosessen.
- Kritiske suksessfaktorer i forvaltningsplanarbeidet bør gjennomgås. Hvilke faktorer er avgjørende for at prosessen blir god (f.eks. tilgang på ressurser, god kommunikasjonsflyt mv.). Hvis det trengs supplerende kartlegginger for spesifikke tema, må dette framgå.

- Prosjektplanen skal inneholde en fremdrifts-/milepælsplan, som viser møtefrekvens, informasjonsflyt mv. Prosjektplanen skal også inneholde et budsjett som viser estimerte kostnader, gjerne fordelt på de ulike fasene i forvaltningsplanarbeidet.

Forvaltningsmyndigheten skal utarbeide melding om oppstart med utgangspunkt i prosjektplanen.

- Prosessen må forankres lokalt. Dette bør skje så tidlig som mulig, gjerne før oppstartsmeldingen sendes ut. Arranger gjerne møter med berørte kommuner, regionale instanser, grunneiere/rettighetshavere og brukergrupper. Forvaltningsmyndigheten må være tydelig på hvilke rammer som ligger til grunn for arbeidet, slik at forventninger om resultatet er godt avklart og formildet til de som skal komme gi innspill.
- Oppstartsmeldingen sendes til kommune, fylkeskommune, grunneiere, andre rettighetshavere og aktuelle brukergrupper.
 - For områder som forvaltes av nasjonalpark-/verneområdestyrer anbefales det å organisere arbeidet med forvaltningsplanen som et prosjekt der administrativt og ev. rådgivende utvalg, og arbeidsgrupper for ulike interesser involveres.
 - For andre verneområder må det vurderes om det er behov for å etablere referansegruppe eller et rådgivende utvalg. Omfanget av forvaltningsplanarbeidet vil variere, for noen verneområder vil forvaltningsplanen kun være en kort plan med hovedfokus på skjøtsel. I mange områder kan det være nok å involvere direkte berørte grunneiere/rettighetshavere, brukere av området og kommune i arbeidet.
 - I områder med samiske interesser skal arbeidet med forvaltningsplanen skje innenfor rammen av konsultasjonsavtalen.

Oppstartsmelding

En oppstartsmelding kan for eksempel inneholde:

- bakgrunn for forvaltningsplanarbeidet
- formålet med forvaltningsplanen, herunder forklare at arbeidet ikke åpner for ny vurdering av verneforskrift eller vernegrenser
- organisering av arbeidet (aktuelle aktører, informasjonsflyt underveis mv.).
- fremdriftsplan som viser når publikum kan komme med innspill
- oversiktskart over verneområdet

Arbeid med plandokumentet

Plandokumentene lages i FPNV, som forklart i "Å lage en forvaltningsplan".

- For planer som godkjennes av Miljødirektoratet, er det ønskelig med jevnlig dialog med forvaltningsmyndigheten underveis i arbeidet. På den måten vil vi tidlig i prosessen kunne veilede om innhold, struktur og utarbeiding av retningslinjer.
- For områder som forvaltes av nasjonalpark- og verneområdestyrer skal det i planprosessen samarbeides tett med administrativt kontaktutvalg og ev. faglig rådgivende utvalg.
- Bevaringsmål må legges inn i NatStat før planen sendes på høring

Forvaltningsmyndigheten har ansvar for å sende planen på høring, og må oppgi en høringsfrist i oversendingsbrevet. Planutkastet sendes til kommune, fylkeskommune, grunneiere og andre rettighetshavere, aktuelle brukergrupper, samt andre aktuelle etater.

Kunngjøring om at forslag til forvaltningsplan er lagt ut til offentlig ettersyn skal publiseres i avis(er) som er alminnelig lest på stedet og på internett. Kunngjøringen skal opplyse om hvor interesserte kan få tilgang til dokumentet og høringsfrist.

Godkjenning

Etter høring skal alle planer godkjennes, og myndighet for dette varierer etter hvilke verneområder det gjelder.

- Verneområder som forvaltes av et nasjonalpark- eller verneområdestyre og verneområder med Ramsar-status:
- Etter høring skal forvaltningsmyndigheten vurdere alle innspill og eventuelt justere forvaltningsplanen. Foreslåtte endringer skal diskuteres med etablert arbeidsgruppe/rådgivende utvalg, og i områder med samiske interesser skal forvaltningsmyndigheten gjennomføre konsultasjoner med Sametinget når dette er ønsket med målsetting om å oppnå enighet.
- En oppsummering av alle høringsuttalelser må oversendes Miljødirektoratet når forvaltningsplanen oversendes for endelig godkjenning (status "FVP-høring avsluttet" i FPNV).
- Endringer som gjøres i plan etter høring skal synliggjøres i forvaltningsplanen eller i brev som følger forvaltningsplanen. Det bør fremgå hvordan forvaltningsmyndigheten har vurdert innspill som har kommet inn i høringsprosessen.
 - Før godkjenning av planen skal Miljødirektoratet, eventuelt forvaltningsmyndigheten, konsultere med Sametinget når dette er ønsket.
 - Når forvaltningsplanen er godkjent av Miljødirektoratet settes den til status "godkjent FVP" i FPNV. Ved revisjon, settes planen til status "godkjent plan under revisjon". Forvaltningsmyndigheten

skal også orientere aktuelle grunneiere/rettighetshavere, andre brukergrupper og forvaltningsorgan om at planen er godkjent.

- For naturreservater som forvaltes av Statsforvalteren eller hvor forvaltningsmyndigheten er delegert til en kommune er det Statsforvalteren som godkjenner forvaltningsplanen.

Kommentarer fra Peter Prokosch til forvaltningsplanen (fra 1. september 2022)

Side 4/5 (Generelt):

Det er absolutt verdifullt i seg selv å føre en så fullstendig beskrivelse som mulig av alle enkeltbestemmelser, forskrifter og også avledninger og begrunnelser for vern av området. Planen beskriver meget imponerende hvor komplisert oppgaven til nasjonalparkforvalteren er og faktisk ikke kan utføres av én person alene. For å oppfylle nasjonalparkens mål – som også er en del av internasjonale forpliktelser – er det et presserende behov for å styrke den administrative staben. Samtidig synes jeg det er viktig at de store linjene som er vesentlige for vern av området presenteres på en måte som er forståelig og overbevisende for innbyggeren. Dette inkluderer også beskrivelsen av den internasjonalt definerte formen for vern «nasjonalpark» i forhold til den verdensomspennende innsatsen Norge støtter for å beskytte det globale biologiske mangfoldet, som er essensielt for menneskeheten.

Side 6-9 (Internasjonale forpliktelser):

De internasjonale forpliktelsene som Norge bevisst har akseptert, eller globale mål utviklet og støttet av Norge selv, er et viktig rammeverk som også kan og bør rettferdiggjøre en videreutvikling av verneformene og målene til Raet nasjonalpark.

Så det bør nevnes helt i begynnelsen at Norge er en av de viktigste støttespillerne for UNEP og dermed den tilhørende FN-konvensjonen for beskyttelse av biologisk mangfold (CBD; <https://www.cbd.int>) er. Sammen med mange land rundt om i verden er Norge enige om at «30x30»-målet (<https://www.natureandpeople.org/why-30x30>) må vedtas som et av de viktigste globale målene ved COP15 CBD. 30 % av havene og landarealet med deres ulike økosystemer må være beskyttet innen 2030. Norge, sammen med EU og mange andre land rundt om i verden, har allerede forpliktet seg til dette. Dette begrunnes også i rapportene fra Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services (IPBES; <https://ipbes.net>), som også støttes av Norge.

De generelt store nasjonalparkene spiller en særlig viktig rolle for å nå 30x30-målet. Verneskjemaet "nasjonalpark" (se kategori II for marine nasjonalparker: <https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/PAG-019-2nd%20ed.-En.pdf>) for samt andre vernkategorier ble definert av International Union for Conservation of Nature (IUCN; <https://www.iucn.org>), som Norge er medlem av. Norge, med sin egen definisjon av nasjonalparker (inkludert slagordet «vern gjennom bruk» utstedt til Raet), har ennå ikke innordnet seg disse internasjonale avtalene og har en viss innhenting av andre land når det gjelder videreutvikling av sine nasjonalparker.

Side 13 (Ålegrasenger og tareskogforekomster):

Ålegrasenger og Tareskogforekomster er blant de mest verdifulle naturtypene i Raet nasjonalpark. De krever spesiell beskyttelse både som "barnehager" for fisk og i sin funksjon som "Blue Carbon" (<https://www.grida.no/publications/145>).

Side 18 (fugler):

Alkearter bør særlig fremheves som vintersjøfugler, som var historisk vanlige og mye jaktet på på den tiden og fortsatt kan observeres i mindre antall i dag. Spesielt for disse artene bør fuglejakt i nasjonalparken være en saga blott og bør ikke tillates idag.

Side 19 (pattedyr og insekter):

Mår (*Martes martes*) kunne også nevnes blant landpattedyrene (f.eks. funnet på Merdø: <https://www.grida.no/resources/15306>).

Sjøpattedyr må kompletteres og bør også nyte godt av full beskyttelse i Raet nasjonalpark: steinkobbe, nise og sporadiske/potensielle andre sel- og hvalarter (som nylig Kvitskjeving (*Lagenorhynchus acutus*)).

Under sommerfugler/insekter (eller enda bedre som et eget avsnitt om "Trollskogen") fortjener Rød furuskuddvikler (*Rhyacionia buoliana*) spesiell omtale som årsak til furuformene i "Trollskogen": <https://www.ltandc.org/fremtidig-utvikling-av-raet-nasjonalpark-diskutert-og-hemmelig%E2%80%8Bet-of-tree-skulpturer-avdekket/>

Side 32/33 (jakt og fiske):

Raet kan bli den første norske nasjonalparken som oppfyller internasjonale standarder. Til dette formålet måtte jakten på fugler og sjøpattedyr holdes utenfor nasjonalparken og det måtte etableres overbevisende "no-take zones" for fiskeri. Opphør av jakt bør politisk sett være relativt enkelt å gjennomføre, siden kun et fåtall mennesker sannsynligvis vil bli berørt og det ikke er noen grunnleggende rett til jakt i havområdet.

Det vil være vanskeligere å utpeke minst halvparten av nasjonalparken som en absolutt “no fishing” sone i form av et sammenhengende transekt som dekker alle habitater og havdyp og individuelle spesielle vernesoner (f.eks. ålegressenger). Eksemplet med Havforskningsinstituttets eksisterende hummerreservate, som også er fordelaktige for de omkringliggende fiskeriene, eller det totale forbudet mot torskefiske gitt av Fiskeridepartementet, kan bidra til å overbevise meningen med et slikt viktig tiltak.

Som et grunnleggende kvalitetstrekk ved en nasjonalpark må forståelsen blant befolkningen vekkes og fremmes for å la naturen være natur uten menneskelig og subjektivt bestemt innblanding.

BERGGRUNNEN I RAET NASJONALPARK på Tromøya.

Sammenstilt av: Harald Breivik – 8/22.

I følge geolog og forsker Bernard Bingen, NGU, fins et av Norges fineste granulittfelt på Spornes, Tromøya. Granulittene på Tromøya har vært kjent i lang tid. På 1980-tallet var granulitter et viktig tema innen internasjonal geologisk forskning. Derfor vekket funnet av granulitter på Tromøya **internasjonal oppmerksomhet**. Øyas geologi førte til lidenskaplige kontroverser. Spesielt kontroversiell ble alderen til bergartene: metamorfosen kunne enten være gotisk (1560 millioner år gammel) eller svekonorvegisk (rundt 1100 millioner år gammel). Alderen er viktig når en skal etablere platetektoniske modeller for dannelsen av Den svekonorvegiske fjellkjeden. Årsaken til den vanskelige fastsettelsen av alder er veldig enkel: Granulittene på Tromøya har en uvanlig sammensetning. Bergartstypen heter **enderbitt**, og enderbitter inneholder svært lite zirkon. Mineralet zirkon er et av de mest nyttige mineralene ved aldersbestemmelse av bergarter.

Bergartene i Raet Nasjonalpark hører for det aller meste til grunnfjellsbergartene når det gjelder alder. Alle bergarter dannet før overgangen til den geologiske perioden «Kambrium» som begynte for 541 millioner år siden, kalles med et samlebegrep for grunnfjellsbergarter.

Opprinnelig antar forskerne nå at de eldste bergartene dannet i en øybue, tilsvarende den vi har i Aleutene sørvest for Alaska. Her var det antagelig en havbunnskorpe («tung») som «dukket ned under» en kontinentsskorpe («lett»). Denne prosessen foregikk for rundt 1.57 milliarder år siden. Slike bergarter kalles «protolitter».

Fjellkjeden som da ble dannet kalles den «Gotiske» fjellkjeden og ble kanskje like høy som Andesfjellene i våre dager. Etter dette fulgte en relativt lang periode med erosjon i området som nå er Tromøya. Lenger inn på Agder fins det marine avsetninger som senere ble omdannet til kvartsitter mm. Dette er Nidelv og Kragerø kvartsittene. Etter lang tid var det bare et lavtliggende sletteland igjen av den «Gotiske» fjellkjeden.

En ny og lang uroperiode fulgte for 1200 – 900 millioner år siden. Restene av den forrige fjellkjeden som fulgte «med på lasset» når «nye» plater gikk mot hverandre på grunn av platedriften. I denne perioden var det også flere rolige faser, den mest intense tiden var for mellom 1150 og 1120 millioner år siden. Da var omdanningen sterkere enn i tidligere foldefaser med høy temperatur (over 850° C) og svært høyt trykk (ca. 1.6 GPa) – i det geologene kaller for en granulittfacies metamorfosegrad.

Denne fjellkjeden – den «Svekonorvegiske», var også høy, kanskje på høyde med Andesfjellene i våre dager. Etter mange titalls millioner år ble denne også erodert ned til et lavtliggende sletteland. NB! Havet er erosjonsbasis for de naturlige ytre kreftene. Resultatet av denne kollisjonen (?) har lenge vært allment akseptert at det ble dannet et superkontinent (Rodinia). I den senere tid har en gruppe geologer undersøkt «gammel magnetisme» (paleomagnetisme) i disse bergartene og funnet ut at de gamle landområdene Laurentia og Baltica har ligget på forskjellig breddegrad og således ikke kan ha vært i kontakt med hverandre på aktuelle tidspunkt slik aldersdateringene kan gi inntrykk av. Hendelsene faller tidsmessig sammen. De paleomagnetiske funnene kan ikke brukes på lengdegradene – altså øst – vest. Uansett er de yngste sporene «krampetrekningene» til denne foldingen mange pegmatitter samt Grimstadgranitten (989 mill. år) og Herefossgranitten (949 mill. år). Forskerne regner at denne fjellkjedefoldingen ble avsluttet for rundt 900 – 920 millioner år

siden. Etter dette fulgte en lang periode med geologisk sett rolige forhold med stort sett erosjon.

Etter avslutningen av den «Sveconorvegiske» fjellkjededannelsen, har det geologisk sett skjedd lite med «Sør-Norge» bortsett fra erosjon og kontinentets vandring fra polart/temperert sydlig klima via subtropisk/ tropisk til temperert og temperert/polart klima. Dannelsen av den «Kaledonske» fjellkjeden hadde liten eller ikke noen innvirkning på den ytre delen av Sørlandet. Geologene antar at skyvedekkenene fra den kaledonske fjellkjeden en gang strakte seg så langt mot sørøst som en linje fra Skien i nordøst til Lindesnes i sørvest.

I løpet av de siste 300 millioner årene har det også vært et par mislykkede forsøk på åpning av et nytt storhav. Først med dannelsen av «Oslofeltet» i Permperioden fra 299 til 252 millioner år siden, senere var det nå som kalles «Nordsjøen» sin tur. Begge steder ble det en strekking av jordskorpen med nedforkastninger og inntrenging av eruptive bergarter (lavaer) i vertikale og flatliggende ganger i eksisterende bergarter. På Spornes er det en **diabasgang** fra denne perioden. En **rombeporfyrangang** med samme alder strekker seg fra Homborøyene i sørvest til forbi Bøylestad. Den kan sees flere steder i nærområdet til Raet Nasjonalpark, bl. a. på Dømmesmoen.

Under «vandringen» gjennom de tropiske områdene foregikk det utstrakt dypforvitring av fast fjell over havnivået. Store mengder lausmasse ble ført ut i havet med rennende vann. Under subtropiske til tropiske forhold var det også mye forskjellig vegetasjon på land og et rikt liv i havet. Dette resulterte senere i store forekomster av kull og olje i det som nå er Mellom-Europa og under havbunnen i Nordsjøen.

Så, for rundt 2.6 millioner år siden begynte en kjøligere periode på den nordlige halvkule. Istidene gjorde sitt inntog. I løpet av tiden etterpå har det vært ca. 40 istider og mellomistider. Etter hvert tok isen fatt i de myke sedimentene som da lå oppå «Sørlandet» og grov ut «Norskerenna» i løpet av de siste 2 – 300 000 årene.

Resultatet når alt er erodert ned og Tromøya har kommet til overflaten i våre dager, er for geologene det svært interessante området med **granulitt** på Spornes og Krossen

Bergartene danner grunnlaget for at det fins lausmasser som planter kan vokse i og dyr og mennesker kan leve av. Lausmassene oppstår ved forvitring, sliping av vind og vær, rennende vann og is som skurer på underlaget.

Tre tilfeldigheter gjør at Raet ligger nettopp her:

- 1) De harde bergartene i grunnfjellet er en av tilfeldighetene til at Raet fins her.
- 2) Siste istids siste krampetrekning stoppet nettopp her på kanten av Norskerenna.
- 3) Landet har steget akkurat passe til at det har kommet opp over havnivået etter istiden og vegetasjon og liv har slått rot.

Verdt å merke seg:

Ny berggrunn dannes ikke før i neste vulkanutbrudd eller fjellkjedefolding. Fjell eller stein er derfor å regne som en ikkefornybar ressurs på samme måte som lausmassene – de blir heller ikke fornyet før under eller etter neste istid!

Dette er noe en bør ha tanker om ved bruk og forvaltning av naturen!

Skråfoto fra satellitt for å vise utformingen og avstander på Mølen, Vestfold. Målestokk fulgte med på bildet. Blokkene står forskjøvet til hverandre i to rekker. Området er ca. 17.5 m langt og ca. 10 m bredt når en ser ut fra oppgitt målestokk. Det er også to informasjonstavler nede til høyre i bildet. Det er en åpen plass med godt rom til å bevege seg i rullestol mellom blokkene. Besøkende vil gjerne se på steinene og ta på dem.

ST 33/22 Eventuelt
ST 34/22 Tidsbruk - Møtehonorar